nt
naš tednik

LETO XXVIII — Številka 43 21. oktobra 1976 Cena 4.— šil. P. b. b.
Erscheinungsort Klagenfurt. — Verlagspostamt 9020 Klagenfurt

Diskriminacija slovenščine „ustavna"

Zadnjo soboto je bil v Borovljah zvezni predsednik Rudolf Kirchschläger. Odprli in blagoslovili so novo občinsko poslopje. Govorili so lepe govore o pomenu te hiše, ki „kaže v prihodnost", kot je izjavil dobesedno najvišji državni predstavnik.

Boroveljska občina je dvojezična. Tam živijo Slovenci in Nemci. Sodišče je uradno tudi dvojezično. A ne sodišče ne nova občinska stavba nimata dvojezičnega napisa. Slovenski zastopnik v boroveljskem občinskem odboru Feliks Wieser je opozoril tudi predsednika Kirchschlägerja na to diskriminacijo slovenščine in slovenskega prebivalstva.

Odbornik Wieser je sprožil vprašanje slovenščine kot uradnega jezika že prej v boroveljskem občinskem odboru. Čeprav je že večkrat govoril slovensko, niso zapisali (protokolirali) teh prispevkov.

Župan Woschitz je vprašal pri ustavnem oddelku pri uradu koroške deželne vlade, kako je to s slovenščino v boroveljski občinski hiši. Pristojni oddelek je odgovoril, da je nemščina državni jezik (Staatssprache ist Deutsch), in da zaradi tega slovenščina nima dostopa v boroveljsko občinsko hišo. Po tej razsodbi je tudi „samoumevno", da slovenščina nima ničesar iskati na stavbi.

In avstrijski oblastniki zatrjujejo, da se godi koroškim Slovencem tako čudovito kot nobeni drugi narodni manjšini na svetu . . .

Lepe besede v Selah

Konec zadnjega tedna se je zvrstilo na Koroškem precej prireditev in zborovanj. Socialisti so prirejali „državljanska zborovanja", pa tudi ÖVP je kuhala svojo politično juho. 14. november 1976 jih je pognal med ljudi, predvsem na južno Koroško. Zdaj obljubljajo vse dobro. Zvabiti hočejo Slovence z lepimi besedami, z obljubami, tu pa tam se skriva morda kak kanček grožnje, češ tako lepo bo, če se boste dali šteti.

V Sele se je spravil koroški „finančni minister" Hans Schober. Zborovanje je bilo pri Faleju. Po maši. Navzočih je bilo okoli 60 ljudi, razen ene ženske sami moški, med njimi tudi selski žandar Badl.

Schober je v glavnem govoril o vprašanjih svojega področja. Dotaknil se je tudi slovenskega vprašanja. Dejal je Slovencem, naj se dajo šteti, ker bo to edino pravilno, pa tudi Magnaga je omenil, ki je dejal, da so Slovenci neumni, ker se ne dajo šteti.

„Slovensko govoreče Korošce prosim, naj ne zaprejo poti k skupni rešitvi," je dejal Schober med drugim in tako zvalil krivdo na Slovence. Schober se je zavedal, da govori v Selah, zato je tudi rekel, da enakopravnost sama še ne zadostuje. „Korošci morajo priznati Slovencem posebne pravice." Ponovil je staro frazo, da ugotavljanje ne nasprotuje državni pogodbi. Ko se mu je začelo zapletati, je v opravičilo dejal, da manjšinsko vprašanje ni njegovo področje.

S Schoberjem sta v glavnem diskutirala samo dva, Tone in Nante Olip. Schober je dejal, da KHD ne prisoja legalnosti in da Feldnerja osebno sploh ne pozna. On sam KHD v koroški politiki sploh ne upošteva, tudi drugi ga ne bi smeli upoštevati. Schober je govoril vedno samo „v lastnem imenu". In to še v Selah. Tam take besede nikdar ne morejo škodovati. Zlasti ko vemo, kako hlapčevsko se klanja SPÖ heimatdienstu. Tudi za napad na Slovensko gimnazijo „Das große Gift — Slowenisches Gymnasium in Klagenfurt" je čul samo ob strani. A vsaj obsodil ga je in Slovenska gimnazija je menda tudi povsem upravičena ustanova.

Na vprašanje, zakaj so sklenili „zakon o narodnih skupnostih" brez sodelovanja in upoštevanja Slovencev, Schober sploh ni odgovoril. Odgovoril pa je žandar Badl. Dejal je, da Slovenci sami niso hoteli. Morda Badl prej še ni vedel, kar zdaj točno ve, da Slovenci niso mogli sodelovati, ker so jih oblastniki kratkomalo izrinili.

Selanom je govoril Schober lepo, kar cedilo se mu je. Po njegovem mnenju na Koroškem Slovencev sploh ne zapostavljajo.

Novi selski župan Anton Hribernik je spregovoril samo dvakrat čisto v začetku in čisto na koncu. Med diskusijo pa se je pogovarjal tako na tiho s Schoberjem. Morda je Schober zaradi tega to in ono preslišal.

Naši ljudje odločno proti štetju!

„14. novembra bomo zvezni vladi prekrižali račune!" — Te odločne besede iz ust krajevnih zaupnikov in vseh domačinov se slišijo na vsakem krajevnem sestanku obeh osrednjih organizacij.

Takih sestankov je bilo doslej nad dvajset, dnevno so na sporedu nadaljnji sestanki po vseh naših krajih. Posebnost teh sestankov je, da se ljudje ne zbirajo le v večjih centrih, ampak da se prirejajo ta zborovanja tudi v manjših in najmanjših vaseh in naseljih.

Vabam zastopnikov večinskih strank naši ljudje ne nasedajo. Tudi ne grožnjam — prikritim in neprikritim. Tudi ne kanclerju Kreiskemu, ki je dejal pred kratkim, da napravijo slovenski voditelji „zgodovinsko napako" če se ne pustijo šteti. Prav tako ne nasedajo južnotirolskemu deželnemu glavarju Magnagu, ki je imenoval neudeležbo pri štetju „neumno".

„Nimamo nobene izbire razen bojkota," so enoumni zaključki diskutantov na dobro obiskanih prireditvah. Kajti preštevanje 14. novembra so edine volitve, kjer so večinske stranke SPÖ, ÖVP in FPÖ odvisne od slovenskih glasov. Pri ostalih volitvah — od občinskih pa tja do državnozborskih — se ozirajo raje na nemškonacionalni tabor — kjer sumijo, da bodo dobili več glasov kakor slovenskih. Na prstih ene roke se da namreč izračunati, da je večina pač večja od manjšine. Tokrat pa stranke strastno hrepenijo po slovenskih glasovih in je izbruhnilo pravo in doslej nepoznano snubljenje za udeležbo pri volitvah. Toda te usluge večinskih strankam koroški Slovenci ne bomo napravili. Kajti „ničesar nimamo za izgubiti". Ta stavek je ena sama obtožba proti zvezni vladi, ki ni le koroške Slovence prepustila gonji nemškonacionalnih krogov, ampak se celo sama vključila v prizadevanje Heimatdiensta in njegovih.

Domačini, ki se udeležijo teh sestankov, odobravajo načine bojkota obeh osrednjih organizacij: pasivni bojkot s tem, da se nekdo štetja sploh ne udeleži, ali pa aktivni bojkot na ta način, da se volilni upravičenec štetja udeleži, vendar voli ali neveljavno, ali še bolje, da prekriža enega od ostalih jezikov.

Krajevni zaupniki so zastopnike osrednjih organizacij, ki so predavali na teh krajevnih sestankih, še posebej opozorili na dejstvo, da so tokrat pripuščeni k volitvam že 14-letni otroci. Predvsem otroci so izpostavljeni raznovrstni propagandi po šolah ter na delovnem mestu. Po več vaseh se je tudi izrazila pripravljenost za enoten bojkot v tisti vasi.

Na vsakem od teh krajevnih sestankov predavata po en zastopnik Narodnega sveta koroških Slovencev in Zveze slovenskih organizacij. V številnih krajih je na sporedu tudi predvajanje kratkega filma o preštevanju. Doslej je bilo nad 20 takih sestankov, obisk je dober do izvrsten. V Št. Primožu v Podjuni n. pr. je bil prejšnjo sredo sestanek obeh osrednjih organizacij. Udeležba je bila dobra: nad 50 ljudi. Dan navrh pa je imela svoj informacijski sestanek SPÖ. Udeležba: 7 ljudi. Kar kaže, da pripadniki večinskega naroda v resnici niso tako zainteresirani nad preštevanjem kakor vodstvo večinskih strank. To dejstvo pa morda dopušča domnevo, da večinske stranke v tem vprašanju ne govorijo več v imenu „širokih množic", na katere se vedno zopet sklicujejo.

Med drugim so bili doslej krajevni sestanki v Dobrli vasi, Galiciji, Libučah, Škocijanu, Št. Primožu, Remšeniku, Št. Janžu, Slovenjem Plajberku, na Brnci, v Bistrici na Zilji, Žvabeku, v Lepeni, v Glinjah, Žitari vasi. Več v naslednji številki „nt".

Magnago - orodje avstrijske vlade?

Konec prejšnjega tedna je predaval Silvius Magnago, južnotirolski deželni glavar in predsednik SVP, na Dunaju o izpolnjevanju paketa. Paket, je dejal, je izpolnjen približno do kakih 80 odstotkov. Najvažnejša določila, kot npr. narodnostni proporc, enakopravnost jezikov in denarna podpora avtonomni pokrajini pa šele čakajo uresničitve.

Na Dunaju se je Magnago tudi dotaknil koroškega vprašanja in dejal, da so Slovenci „neumni" (dumm), če se ne dajo šteti. Tako bi, pravi Magnago, lahko dokazali svojo moč. 25 odstotkov se mu zdi previsoko, toda tam, kjer bi bilo Slovencev manj kot 10 odstotkov, naj ne bi imeli nobenih pravic, kajti tudi „neka spodnja meja mora biti". V isti sapi pa zahteva Magnago tudi, da je treba manjšino, ki je številčno oslabela, še prav posebej močno podpirati. Nasprotja med „spodnjo mejo" in še večjo podporo, kar oboje zahteva isti Magnago, ta človek najbrž sploh ne vidi.

Čudno se nam zdi, da se da Magnago zlorabljati od avstrijske vlade za protislovenske naklepe. Iskreno ni moglo biti, kar je rekel Magnago. Tudi kar se tiče „zunanjega vmešavanja", ima Magnago enostranski spomin. Jugoslovansko podporo koroškim Slovencem imenuje „zunanje vmešavanje". Le kako naj potem imenujemo avstrijsko podporo južnim Tirolcem? Koroški Slovenci smo neprestano zagovarjali pravični boj južnih Tirolcev za enakopravnost, zdaj pa ti pride najvišji predstavnik taistih južnih Tirolcev, se da zlorabljati od avstrijske vlade kot orodje propagande za ugotavljanje manjšine 14. novembra in pade tako nam koroškim Slovencem v hrbet. Morda se nam pokaže šele zdaj v pravem kotu zadržanje južnotirolske delegacije na kongresu FUENS v Edinburghu na Škotskem septembra letos, ko niso glasovali za resolucijo, ki obsoja avstrijsko manjšinsko politiko.

Magnago meša pojme, ko imenuje Slovence „neumne", ker bodo bojkotirali ugotavljanje 14. novembra letos. Rednih ljudskih štetij vsakih deset let Slovenci nismo bojkotirali nikdar, toda pri tej očitni reviziji državne pogodbe, tem napadu na demokracijo v Avstriji ne moremo in nočemo sodelovati.

Ko so bili zastopniki koroških Slovencev pred kratkim na obisku pri tirolskem deželnem glavarju Wallnöferju (po rodu Južni Tirolec) v Innsbrucku, so tudi zvedeli, kaj sodi tirolski deželni glavar o avstrijski manjšinski politiki. Wallnöferja skrbi, da utegne avstrijska manjšinska politika škodovati južnim Tirolcem v pravičnem boju za popolno enakopravnost na vseh področjih.

Pa ti pride Magnago s svojo izjavo . . .

Visoko odlikovanje dr. Jošku Tischlerju

Predsednik SFRJ Josip Broz Tito je odlikoval dolgoletnega predsednika Narodnega sveta dr. Joška Tischlerja z „redom jugoslovanske zvezde z zlatim vencem" za posebne zasluge pri združevanju koroških Slovencev in njihovem povezovanju z matično deželo ter za prispevek k razvoju sodelovanja med Jugoslavijo in republiko Avstrijo. Visoko odlikovanje bo izročil jugoslovanski veleposlanik na Dunaju, brž ko se bo izboljšalo zdravstveno stanje dr. Joška Tischlerja. — Iskreno čestitamo dr. Jošku Tischlerju za to visoko odlikovanje in mu želimo čimprejšnjega okrevanja.

14. NOV. ▶ BOJKOT!

▶NE DAMO SE PREŠTEVATI◀

Kmečkozborske volitve

Samostojni nastop izraz politične volje naših kmetov

Naši kmetje, ki so — kot smo poročali — prejšnji teden zborovali v Celovcu, da bi se pripravili na volilni boj, so znova dokazali, da znajo brati znake časa. V dani situaciji se jim je zdel samostojni nastop v okviru Skupnosti južnokoroških kmetov najprimernejša oblika izražanja politične volje.

V dneh, ko skušajo vse v koroškem deželnem zboru zastopane stranke skupno z vlado prepričevati nas Slovence, da bi ravnali neumno, če bi bojkotirali jezikovni popis, da bi s tem škodovali le sebi, prav v teh dneh je tembolj pomembno spoznanje naših kmetov, da je samostojnost edina pametna alternativa.

Seveda je bilo v ospredju zborovanja vprašanje kandidatov. Ekonomski svétnik Mirko Kumer-Črčej, dolgoletni zastopnik Skupnosti v Kmetijski zbornici, je v svojem govoru kratko nakazal, kakšno kvalifikacijo naj bi kandidati imeli. Da morajo biti napredni gospodarji, biti zmožni povedati mnenje v obeh deželnih jezikih; odlikovali naj bi se v narodni zavednosti in hkrati naj bi imeli ugled pri obeh narodnostih. Le na take moremo biti ponosni, le take bodo nemški sodeželani respektirali. Skupno naj bi delali za uspeh pri kmečkozborskih volitvah, je smiselno dejal Črčej, kakor zdaj ravnajo osrednje organizacije glede bojkota. Dobiti moramo takega zastopnika, da bo za nas posredoval tako pri zbornici kakor pri vladi, ki bo odslej delila sredstva za pospeševanje, posebno obmejnega območja.

Udeleženci zborovanja so ta nasvet staroste slovenskih kmetov upoštevali, ko so sprejeli kandidatno listo, na kateri je najti vrsto zaslužnih in zmožnih osebnosti: **Prvo mesto so dodelili Ignacu Domeju v Rinkolah.** Da bi njega še posebno predstavili, je odveč, kajti na političnem in kulturnem področju je že čez dvajset let prisoten. Poznamo ga kot zavzetega komunalnega politika pa tudi kot zastopnika v okrajni kmečki zbornici v Velikovcu, ne nazadnje nam je znan kot predsednik Združenja staršev na Zvezni gimnaziji za Slovence v Celovcu. Poseben sloves med poklicnimi kolegi pa si je Domej, pd. Zgonc, pridobil z ustanovitvijo krožka za rejo pujskov.

Na drugo mesto liste je bil izvoljen **Anton Krušic** iz Velinje vasi. Znana osebnost, saj je v zadnjem letu mandatne dobe zastopal interese naših kmetov v kmečki zbornici, se pogumno izpostavljal kot zagovornik slovenskih kmetov. Tretji med kandidati je **Ludvig Lesjak** z Brega pri Rožeku. Sodeluje v krožku za pitanje bikov, uspešno pa se tudi bavi z nakupovanjem živine.

V sprednji vrsti kandidatne liste stojijo še druge, dobro znane osebnosti naših krajev, kot: **Feliks Wieser** st. iz Slov. Plajberka, **Jože Golavčnik** iz žitrajske občine, **Miha Kap** (Žamanje), **Mirko Oraže** (Sele), **Janez Mikl** (Pečnica), gospodarsko in politično izkušeni ljudje.

V debati o kandidatih je bilo večkrat poudarjeno, da pripada v kmetijstvu ženi zelo važna vloga, taka vloga ji zato tudi gre glede zastopstva. Volilni odbor je dobil nalog, da se pozanima za primerno število zastopnic na kandidatni listi.

Pomoč kmetom — geslo kmečkega zastopnika

Pomagati našim kmetom, ta cilj si je zastavil nosilec liste Skupnosti južnokoroških kmetov, Ignac Domej. Kmet naj pride, kdaj in kjerkoli ga „čevelj žuli". V tej zvezi si Domej predstavlja ustrezno pomoč tako, da obe osrednji organizaciji koroških Slovencev v sodelovanju z zastopniki kmetov končno uredita neke vrste servis za naše kmetovalce.

O podrobnostih volilnega programa na tem zborovanju še ni bilo govora, volilni odbor pa se je obvezal, da bo skupno s strokovnjaki izdelal program tudi v detajlu. Vsekakor bodo naši zastopniki zahtevali od oblasti hitrejšo izgradnjo poti za gorske kmete in ustreznejše ukrepe za domači turizem.

Obe osrednji organizaciji podpirata Skupnost

Predstavnik Narodnega sveta koroških Slovencev, podpredsednik Fridi Sabotnik je v imenu organizacije izrazil zadovoljstvo nad samostojnim in enotnim nastopom kmetov pri kmečkozborskih volitvah. Zavedamo se namreč, je dejal, da skrbi in težave naših kmetov sami najbolje poznamo in da bo le lastno, neodvisno zastopstvo v polni meri in z vso zavzetostjo zagovarjalo interese južnokoroškega slovenskega kmeta. Skupnosti je Sabotnik zagotovil podporo s strani Narodnega sveta z vsemi razpoložljivimi sredstvi in silami.

Da bo Zveza slovenskih organizacij podprla nastop Skupnosti v enaki meri, je bilo povzeti iz besed Feliksa Wieserja st., ki je udeležencem zborovanja tolmačil tozadevni sklep zveznega odbora.

Za informacijo:

Kakor je slišati s strani oblasti, letos uradne priprave na kmečkozborske volitve ne tečejo tako gladko. V nekaterih krajih menda niti ni bilo možno zavzeti vseh volilnih upravičencev. Manjše zanimanje kmetov za volitve pa je najbrž posledica dejstva, da tokrat ne volimo več krajevnih kmečkih odborov in okrajnih kmetijskih zborov. Do 22. oktobra so volilni seznami (na občinah) še na vpogled. Zato pozneje ni več možno vložiti ugovora, če kdo v seznamu ni zabeležen. Velikovško okrajno glavarstvo je sporočilo do sedaj ugotovljeno število volilnih upravičencev v tem okraju: 5666. (Leta 1971 jih je bilo 5995). Od teh je pičla polovica žensk.

Ermacora in izvajanje člena 7 državne pogodbe

Če bi Slovenci bojkotirali štetje, bi vlada kljub temu delila pravice koroškim Slovencem po ključu 25 odstotkov. V takem primeru bi se pač poslužila drugih podlag, kot npr. prijav k dvojezičnemu pouku, članstva v slovenskih zadrugah, kulturnih društvih i. dr., je dejal Felix Ermacora na nekem predavanju v Št. Pavlu v Labotski dolini. Kar pa se tiče izpovedi za vindišarski jezik, se Ermacora strinja z deželnim glavarjem Wagnerjem, da tako imenovanih „vindišarjev" ne bi šteli med Slovence, kvečjemu, če bi kdo navedel slovenščino v kombinaciji npr. z „vindišarščino" ali nemščino. (Sicer pa je strah, da bi morebitne „vindišarje" pometli med Slovence, itak neupravičen, saj so se izrekli 10. oktobra v Celovcu pod vodstvom svojega najvišjega voditelja za nemščino. Op. ured.).

Hude preglavice povzroča Ermacoru internacionalizacija koroškega vprašanja. Treba jo je preprečiti in sicer tako, da podpirajo vsi Avstrijci „zakon o narodnih skupnostih", da tako tudi podkrepijo pravilno postopanje parlamentarnih strank. V primeru internacionalizacije bi se morala otepati Avstrija z vrsto neprijetnosti: Možen bi bil ukor s strani OZN; obravnava slovenskega vprašanja pred podkomisijo proti rasni diskriminaciji bi bila že bolj neprijetna stvar. Neprijetno bi bilo, če bi Jugoslavija zatožila Avstrijo pred kakim pomembnim mednarodnim forumom in bi ta potem obsodil avstrijsko početje. Zelo neprijetno bi bilo, če bi koroški Slovenci zahtevali zase pravico do samoodločbe, ker da Avstrija ne nudi primernega varstva. Najhujše bi seveda bilo, če bi si Slovenci sami poiskali pravico.

Po Ermacorovem mnenju so tisti, ki obsojajo Avstrijo zaradi njene manjšinske politike, do Avstrije krivični, kajti nihče da ne vpraša, kako se dejansko godi manjšinam v Avstriji. Vsi vidijo samo to, kar so napravili iz manjšinskega vprašanja politiki. Svojevrstno zdravilo je našel Ermacora proti „koroškemu prastrahu", ki da je — zgodovinsko vsaj delno — upravičen. Ermacora domneva, da bi „prastrah" takoj izginil, če bi bila Avstrija vojaško zadosti močna.

Za Koroško bi bilo po Ermacorovem mnenju nujno potrebno, če bi se udeležilo štetja čimveč ljudi, po možnosti vsaj 100 odstotkov. Uspeh bojkota pa bi zahteval, da vsi prizadeti iščejo „pragmatično rešitev". Medtem ko bi uspeh štetja pripravil primerno podlago za „orientacijo", kot misli Ermacora, bi bila pragmatična rešitev povezana s številnimi težavami.

V členu 7 državne pogodbe, ki ga bo treba izpolniti, sicer ni govora o kakem ugotavljanju ali posebnem štetju, ampak samo o manjšini kot takih. To pa, po Ermacorovem mnenju, daje državi pravico, da ugotovi, kje živijo pripadniki manjšin in koliko jih je.

Politični pretresi na Kitajskem

Boj za nasledstvo „velikega predsednika" Mao Ce-tunga je bil, kot poročajo razne agencije, krvav. Novi predsednik Hua Kuo-feng je stvar uredil s trdo politiko. Zapreti je dal štiri glavne predstavnike skrajno leve skupine, med njimi Maovo vdovo Čiang Čing. Očitali so ji, da je ponaredila politično oporoko svojega rajnega moža in se hotela polastiti najvišje oblasti v državi. Po drugi strani pa se je zvedelo, da se utegne povzpeti iz političnega zatona znova Teng Hsiao-ping, ki bi bil rad postal naslednik ministrskega predsednika Ču En-laja, a je podlegel Hua Kuo-fengu. Tengu, političnemu pragmatiku, so očitali, da je revizionist in da je hotel na Kitajskem pripraviti pot kapitalizmu. Verjetno potrebuje Hua Kuo-feng, novi najvišji predstavnik Kitajske, širšega zavezništva v boju za izvedbo svojega političnega programa. V odnosih s Sovjetsko zvezo se najbrž nič ne bo spremenilo, prav tako tudi domnevajo, da bo novo vodstvo nadaljevalo politiko zbliževanja z ZDA in zahodno Evropo. Izreden politični uspeh LR Kitajske, ki se je zadnje čase nekoliko umaknila s svetovnega političnega prizorišča, zaradi notranjih težav in sprememb, bi bilo gotovo navezava popolnih diplomatskih odnosov z ZDA, čeprav imajo le-te zelo tesno razmerje s Tajvanom, ki velja za najbolj zanesljivega zaveznika Washingtona na Daljnem vzhodu.

Nov veter v pospeševanju kmetijstva

Letos poleti je koroški deželni zbor sklenil zakon v pospeševanju koroškega kmetijstva. Zakon bo stopil v veljavo 1. januarja 1977, torej po novembrskih volitvah v Kmetijsko zbornico. Z njim je pospeševanje kmetijstva in gozdarstva, pa tudi razvoja podeželskega prostora na Koroškem postavljeno na konkretnejše zakonite osnove.

Koroški zakon o pospeševanju kmetijstva je dopolnitev zveznega zakona o kmetijstvu iz leta 1961. Slednji je obvezal parlament in zvezno vlado, da v svrho zagotovitve prehrane prebivalstva in v svrho zboljšanja gospodarsko- socialne trdnosti kmečkega stanu v državnem proračunu določita in zagotovita ustrezna sredstva v obliki subvencij in kreditov. Istočasno je določil, da se pri izvajanju zakona poslužujeta instrumentarija deželnih kmetijskih zbornic.

Preden gremo v detaile koroškega zakona o pospeševanju kmetijstva, nekaj bistvenih pojasnil o pospeševanju kmetijstva v Avstriji sploh. Za tovrstno pospeševanje so poleg republike na svojem območju pristojne deželne vlade. Z drugimi besedami: poleg sredstev, ki jih v svrho pospeševanja kmetijstva stavi na razpolago zvezna vlada, je pospeševanje kmetijstva v vsaki zvezni deželi odvisno od sredstev, ki jih ima v ta namen na razpolago deželna vlada.

Doslej so tako republika kot zvezne dežele z neposrednim pospeševanjem kmetijstva pooblaščale Kmetijske zbornice. Le-te imajo vendar svoj zakoniti status zastopanja kmetijstva in gozdarstva ter kmečkega stanu, podobno kot ga imajo za svoje poklicne skupine delavske, obrtne in druge stanovske zbornice. Med njimi so doslej samo Kmetijske zbornice lahko po svoje razpolagale s pospeševalnimi sredstvi republike in zveznih dežel. Zaradi tega je njihov uradniški aparat čedalje bolj presegel možnosti plačevanja iz lastnih sredstev, to je iz sredstev doklad na zemljiški davek, ki ga mora za svoje poklicno zastopstvo plačevati kmetovalec. Zbornice so zaradi tega od deželnih vlad zahtevale čedalje večje prispevke za svoje personalne izdatke.

Na Koroškem bo prišlo v tem pogledu s pričetkom prihodnjega leta do bistvenih sprememb. Pristojnosti zbornice glede razpolaganja z denarji dežele za pospeševanje kmetijstva bodo omejene. Večino dosedanjih kompetenc zbornice si bo v smislu zakona o pospeševanju kmetijstva pridržala deželna vlada. Med temi kompetencami je treba zlasti omeniti naslednja področja pospeševanja:

- ohranitev in izboljšanje naravnih življenjskih pogojev kot so to zemlja in voda,
- ohranitev, nega in oblikovanje kulturne podobe prirode, zlasti v gorskih območjih,
- zagotovitev oskrbe prebivalstva s hrano in ohranitev območij za oddih, pri čemer stoji v ospredju zanimanja funkcija gozda tako v pogledu za bazo surovine les pa kot baze ekološkega soglasja,
- večanje produktivnosti koroškega kmetijstva in njegove konkurenčnosti na trgu kmetijskih pridelkov ter
- izboljšanje infrastrukture na kmečkem podeželju, s tem pa tudi zagotovitev udeležbe kmečkega prebivalstva na napredku v razvoju avstrijskega narodnega gospodarstva.

Za vse te kompetence bo pri deželni vladi pristojen sosvet 15 politikov, ki bo imenovan po proporcu strank, ki so zastopane v koroškem deželnem zboru. Njegove naloge bodo obstajale v bistvu v pripravi delovnih programov na področju pospeševanja kmetijstva z deželnimi sredstvi in v kontroli izvajanja teh programov.

S tem bo vloga kmetijske zbornice sila okrnjena. Njej bo v bistvu preostala funkcija poklicnega zastopstva na politični ravni in (po členu 6 omenjenega zakona) funkcije pospeševanja, ki jih bo delegirala deželna vlada z odlokom. Glavno besedo na področju deželnega pospeševanja kmetijstva bo imela deželna vlada s svojim sosvetom. Le-ta bo odločal o subvencijah, posojilih in prispevkih deželne vlade za znižanje obrestne mere in anuitet pri kreditih, posebej pa še o kriterijih za njihovo dodelitev in izplačilo.

Novo zastopstvo koroške Kmetijske zbornice, ki bo izvoljeno 21. novembra, bo imelo spričo tega le še funkcijo zastopanja stanovsko- oziroma poklicnopolitičnih interesov koroškega kmetijstva in gozdarstva. Uradniški aparat na področju pospeševanja kmetijstva bo prišel v pristojnost deželne vlade in bo podrejen njenim smernicam in direktivam. Sosvet 15 politikov pri deželni vladi bo imel na tem področju večjo besedo kot pa občni zbor 36 (doslej 24) izvoljenih predstavnikov kmečkega prebivalstva brez odborov okrajnih kmečkih zbornic in krajevnih kmečkih odborov.

Če bo novi sistem deželnega pospeševanja kmetijstva izdatnejši, zlasti pa cenejši od sedanjega, bo pokazala šele prihodnost.

(bl)

Diplomati prekupčevalci z mamili

Osebje severnokorejanskega veleposlaništva na Danskem se je izkazalo v boju proti kapitalizmu s svojevrstno potezo. Severnokorejansko veleposlaništvo se je namreč razvilo v središče prekupčevanja z mamili, cigaretami in alkoholnimi pijačami. Na Danskem, kjer so cigarete in alkoholne pijače kar precej drage je bil to gotovo donosen posel. Pa tudi mamila so šla močno v denar, zaradi tega so se severnokorejanski diplomati verjetno lotili oskrbe širšega trga, ne samo danskega. Že dalj časa je policija sumila, da se nekaj podobnega plete, zadnji dokaz pa je dobila v noči od prejšnjega petka na soboto, ko so opazili, kako pretovarjajo iz avtomobila severnokorejanskega veleposlanika skrivnosten tovor v avtomobil nekega Sirca. Bilo je 147 kg hašiša.

„Koroški monolog Haralda Irnbergerja"

Uspešno gostovanje po naših krajih

Kar je za Dunajčane „gospod Karl", je za Koroško tisti samogovornik, katerega pusti pripovedovati časnikar in pisatelj Harald Irnberger v svojem delu „Mit ana braunan Tintn — z rjavo tinto". Qualtingerjev in Mertzov „pristni Dunajčan" Karl združuje v sebi vse tiste — negativne — lastnosti, ki so omogočile poprečnemu Dunajčanu, da je s poprečnim številom teh lastnosti premagoval življenje. Pa naj je bilo to lažnjiva „Weana Gmieatlichkeit", nenačelnost, neodkritost ali pa umetnost, živeti na stroške drugih. Gospod Karl posreduje svoje nasvete in svoje življenjske izkušnje nevidnemu poslušalcu in prikazuje hkrati del najnovejše avstrijske zgodovine.

Kakor Irnbergerjev anonimni pristni Korošec. Dočim se je razburjenje nad gospodom Karlom medtem že zdavnaj poleglo, pristnega Korošca ter Irnbergerja takšne izkušnje še čakajo. Kajti doslej je bilo vsega skupaj 7 nastopov s to enodejanko, krstna na Dunaju, šest na Koroškem, od tega pet za slovensko publiko, ena pa je bila v galeriji Hildebrand. Pristna koroška publika zaenkrat še ni videla svoje podobe v zrcalu.

Iniciatorja koroške turneje zadnji konec tedna, sta bila klub mladje (spretna organizatorska žilica predsednika dipl. inž. Franca

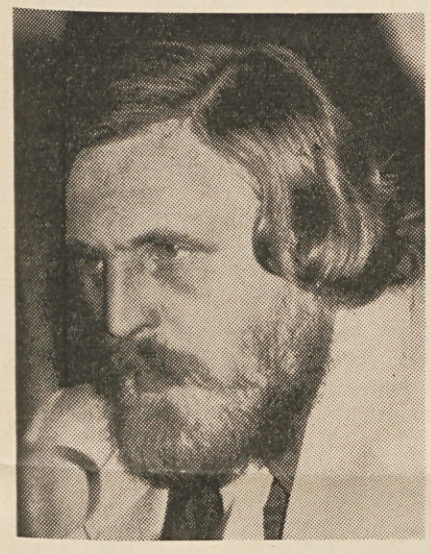

Kattniga) ter Krščanska kulturna zveza. Turneja je bila mišljena kot okvirna prireditev za bojkot preštevanja 14. novembra. Saj tudi Irnbergerjev tekst poziva vse pristne Korošce, naj zapišejo „taitsch". Kakor je dejal avtor v intervjuju za ORF, si pri tem delu pravzaprav ničesar ni izmislil, ampak je prenesel in montiral samo svoje vtise o Koroški in svoje tozadevne doživljaje na omenjenega „pristnega Korošca", ki pač pravi, da dobro pozna svojo deželo in Slovence. Proti „vindišarjem" sicer nima nič, kakor vedno zopet zagotavlja, toda Slovenci naj kljub temu že končno gredo k vragu — k Titu.

V petek zvečer je zadovoljivo število Celovčanov obiskalo prireditev v **Kolpingovi dvorani,** kjer jih je pozdravil predsednik celovškega kulturnega društva ravnatelj dr. Zablatnik.

Dan navrh je bila predstava v farni dvorani **v Šmihelu,** kjer je dr. Erik Prunč poleg poziva za bojkot osvetlil tudi vprašanje poročanja v avstrijskih občilih o koroškem vprašanju. Prunč je dejal, da se Heimatdienst huduje nad poročanjem v dunajskih časopisih, kjer osvetljujejo koroške dogodke — v nasprotju s koroškimi občili — precej objektivno; Heimatdienst pa vedno zahteva, naj o Koroški poročajo le Korošci. Resnica pa je ta, da tudi v dunajskih časopisih poročajo o koroškem vprašanju večinoma novinarji, ki so doma na Koroškem, a jih je koroška usoda in koroška klima pregnala odtod. Tudi Irnberger, rojen v Wolfsbergu — je takšen primer. Dr. Prunč se je potem dotaknil tudi zadnjih izjav južnotirolskega deželnega glavarja dr. Magnaga in vprašal, kaj se ima le-ta vmešavati v tuje zadeve.

Podobno se je dan navrh na Obirskem izrazil član predsedstva NSKS Karel Smolle, ki je dejal, da se je sicer Magnago izrazil proti vmešavanju tuje sile na Koroškem (mislil je pri tem očitno Jugoslavijo) ,v isti sapi pa se sam vtikava v inozemske zadeve. Magnago pri tem pozablja, da je Jugoslavija na podlagi mednarodnega sporazuma upravičena skrbeti za slovensko in hrvaško manjšino, medtem ko Avstrija takega statusa do južnih Tirolcev sploh ni imela in se na Južnem Tirolskem ni le vmešavala, ampak je nemški manjšini nudila vsestransko pomoč, ki je šla celo tako daleč, da je bila ta pomoč nedopustna, ko je to prišlo do izraza v milanskem postopku proti raznim ekstremistom. Žalostno je seveda, da se je Magnago dal vpreči v ta avstrijski voz. Smolle je tudi zavrnil Bacherja, šefa koroške ÖVP, ki je imenoval štetje „erste Bürgerpflicht" (prvo državljansko dolžnost). Deželni glavar Wagner pa nastopa z običajnimi grožnjami, češ Slovenci bodo krivi, če napisov ne bo.

Na Obirskem je v nabito polni Kovačevi gostilni pozdravil udeležence predsednik krajevnega društva ravnatelj Valentin Polanšek.

V Št. Rupertu pri Velikovcu je bila v nedeljo popoldne v gospodinjski šoli prav tako uspela predstava koroškega monologa. Udeležence je pozdravil domači prosvetaš Janez Kuchling, poziv osrednjega tajnika NSKS Filipa Warascha, da naj Koroški Slovenci 14. novembra dosledno bojkotirajo štetje, so navzoči nagradili z viharnim odobravanjem.

Višek turneje je bil v nedeljo zvečer pri Pušniku v Ločah, kjer je koroški monolog predvajal igralec Ottwald John, sam rojen Korošec. Tako dobrega obiska, kakor ga je izkazalo nabito polno Wrolichovo gostišče, domačini zlepa ne pomnijo. Številno občinstvo je pozdravil učitelj Jožko Wrolich, član predsedstva NSKS Jože Wakounig pa je prav tako naletel na navdušen odmev, ko je ob koncu pozval občinstvo, naj se udeleži bojkota.

Isti večer je avtor Harald Irnberger bral svoje delo v celovški galeriji Hildebrand za izbrano publiko, ki je bila sicer deloma nemška, toda pač ne omenjena „pristna".

Prirediteljema — Francu Kattnigu za klub mladje ter Krščanski kulturni zvezi, predvsem pa seveda avtorju Irnbergerju, je treba izraziti polno priznanje za ta uspel konec tedna, ki je zmobiliziral številne naše rojake ter jih motiviral za bojkot štetja 14. novembra.

Po vseh prireditvah je bila izražena želja, da bi predstavo ponovili tudi v drugih krajih našega ozemlja. Kar se bo tudi zgodilo.

S m r t

den Vaterlandsverätern unseres geliebten Heimatlandes

" K ä r n t e n "

Schluss mit diesen Dreckschleuder Kommunisten,wie

G r i l c
Z w i t t e r
T i s c h l e r

und Konsorten,die in Oesterreich Millionen verdienen und als Dank hiefür auf das gröbste Verleumden und Veraten

Das Mass ist voll Ihr Stinktiere unserer Heimat und wir werden und wir werden geschlossen gegen jeden einzelnen dieser Veräterbande unseres Heimatlandes so vorgehen,wie wir es im ersten Weltkrieg getan haben.

T o d

den Verätern bis zur letzten Konsquenz vor allen G r i l c den grössten S c h w e i n e h u n d und Schmarotzer des 2o.Jahrhunderts.Fühlen Sie sich ab heute nicht mehr sicher meine Herren von der Veräterbande,wir werden Ihnen noch das G r u s s e l n beibringen.

* T o d den Verätern "

" Die Rächer der K ä r n t n e r Heimat "

Mirno sožitje na Koroškem

„Macht mir dieses Land deutsch!" je zahteval Adolf Hitler in njegovi pomagači so začeli izpolnjevati führerjevo povelje. Dobro so vedeli, kje so Slovenci. Kadar je bilo treba Slovence zatirati, jih izganjati, zapirati, moriti, kadar jim je bilo treba jemati pravice — vedno so vedeli, kje živijo. Če jim je treba dati pravice, na podlagi avstrijske ustave — sem spada tudi člen 7 državne pogodbe —, na podlagi splošnih določil o človekovih pravicah, pa oblasti na mah niso več vedele, kje da so Slovenci. Ali jih je sploh kaj? In če, koliko? Zbrali so vse sile za napade na Slovence, jih skušali potlačiti z vsem propagandnim aparatom, s pritiskom, z vabami, z grdim, z lepim, z obljubami, z grožnjami. Svetu so slikali idilično sliko sončnega turističnega raja na Koroškem, kjer je sonce bolj toplo kot drugod, kjer se imajo ljudje bolj radi kot drugod, kjer je vse lepše kot drugod. Verjetno je tam tudi rjava barva bolj krepka kot drugod, tudi sovraštvo do Slovencev je bolj zakoreninjeno kot drugod, a saj je bilo na Koroškem v času nacizma tudi več nacistov kot drugod. Führer Adolf Hitler je bil zelo ponosen na svoj „Gau Kärnten". Zato ga je hotel tudi imeti povsem nemškega. Pa so začeli zapirati, moriti, izganjati Slovence.

Leta 1955 so podpisali državno pogodbo in že kmalu so izjavili, da so jo izpolnili do zadnje pičice. Letos 14. novembra hočejo šteti Slovence. Koliko jih je še ostalo, hočejo vedeti. Kdo si še upa biti Slovenec, v tem groznem vsakodnevnem pritisku, ki tlači z vseh strani, ki ga neti celotni oblastni aparat.

Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem sta izdala pred kratkim skupni letak „Volksgruppen in Österreich. 9 wichtige Fragen für den Staatsbürger" (Narodne skupnosti v Avstriji. 9 važnih vprašanj za državljana). Letak so razposlali po pošti raznim gospodinjstvom. Vrsta letakov se je vrnila, po pošti. Z opazkami in spremnimi pismi. Pisma so čudovita. Tudi opazke na letakih so prekrasne. Vse prekipeva od močnega sočutja in zanimanja za koroške Slovence. Nekateri bi jih kar najraje zapisali zgodovini. Radi bi izvedli to, kar se ni posrečilo njihovemu velikemu führerju Adolfu Hitlerju.

Brez komentarja, samo v dokumentacijo, objavljamo danes dve izmed pisem, naslovljenih na Narodni svet koroških Slovencev.

ORGANISATION "KÄRNTEN OHNE SLOWENEN"

9o2oKLAGENFURT

KÄRNTEN

AN

RAT DER KÄRNTNER SLOWENEN

VIKTRINGER RING 26

9o2oKLAGENFURT

WIE LANGE GEDENKT IHR NOCH UNSER SCHÖNES,FRIEDLICHES K Ä R N T E N MIT EURER ANWESENHEIT ZU BESCHMUTZEN? IHR SEID NICHT WÜRDIG IN UNSEREM LAND ZU LEBEN UND ES ZU VERLEUBNEN.SCHERT EUCH ZUM TEUFEL! WIR HABEN EUCH LANG GENUG „GENIESSEN"MÜSSEN!

KÄRNTEN MUSS ENDLICH FREI VON DIESEM ELENDEN GESINDEL WERDEN!!!

WIR WERDEN ALLES UNTERNEHMEN UM ENDLICH VON EUCH TSCHUSCHEN BEFREIT ZU WERDEN! IHRE FLUGZETTELN KÖNNT IHR IN JUGOSLAWIEN VERTEILEN,ABER NICHT BEI UNS!!

GLAUBT IHR SCHWEINE DENN,DIE KÄRNTNER BEVÖLKERUNG GLAUBT IHRE LÜGEN?? EIN PRIMITIVERES VOLK ALS IHR ES SEID GIBT ES UND WIRD ES AUCH NIEMALS GEBEN! WARUM HABT IHR DENN SO EINE ANGST VOR DER SPRACHENERHEBUNG? WIR WISSEN ES ALLE! DANN KOMMT ES ANS LICHT,DASS IHR NUR EINE HAND VOLL DÄMLICHER IDIOTEN SEID!!!!!!

WAS DENKEN SIE SICH,UNSERE SCHÖNEN DEUTSCHEN ORTSNAMEN MIT IHREN DRECKIGEN,SCHEUSSLICHEN BEZEICHNUNGEN ZU VERUNSTALTEN!!!

SIE SCHREIBEN VON TERROR,ABER BOMBENANSCHLÄGE KOMMEN VON EUCH MIESEN,HINTERHÄLTIGEN SCHURKEN!!!!!!!

IHR SEID SCHWEINE,UND WERDET ES IMMER SEIN

BIS IHR ENDLICH AUSGEROTTET SEID,

IHR VERDAMMTES TSCHUSCHENVOLK!!

Dunajske meditacije

„Meni Dunaja ni bilo treba . . ." (Fran Levstik, Martin Krpan) (Dunajska akcija 76).

Dunaj — Krpanovo mesto, kako nestrpno smo te čakali, kakor bogato teto iz Amerike. Pa smo te le videli in vse tvoje nepopisne historične znamenitosti: od Burgtheatra do Klosterneuburga. Pa tudi tvoje posebne čare, tvoje ročne poljube z ljubkim nasmeškom za gospodične, tvojo Sacherjevo torto s smetano, ki jo poklanjajo avstrijski davkoplačevalci tvojim profesorskim muzikom — na jezo Korenovo in Mockovo, ker nju ne povabijo, kadar se nanjo spravijo. Pa tvoje sladke heurigsko razpoloženje in livrirani fijakerji po cestah in jarmak v Pratru.

Ne pogrešali bi vsega tega. Pa tudi parlamenta in mogočne sodnijske palače: pošastna, stara, siva stavba, monumentalna. In pred njo znamenita boginja Justitia, boginja pravice in pravičnosti z zakritimi očmi. Meni se pa le zdi, da so tej boginji oči celo izvrtali, ji porezali še ušesa in iztrgali jezik, drugače bi gotovo že kaj rekla o našem členu 7. Saj bi morala slišati letošnjo, glasno, majsko demonstracijo na Dunaju!

In parlament, značilen izdelek cesarskega razkošja in zapravljivosti, kakšen kolos in vendar za vladajoči razred naše države še mnogo premajhen. Pred njim pa še čudovita Palas Atena, boginja modrosti in umetnosti. Gotovo ji je danes zelo, zelo pusto in verjetno se tudi sramuje in obžaluje, zakaj so ravno njo postavili pred to velikansko zgradbo, v kateri se presiti poslanci delajo važne, ko se podajo v televizijo ORF.

In Schönbrunn: Mi osli nesrečni smo si oblekli zakrpane kavbojke in pošvedrane telovadne čevlje. Saj nismo mogli niti vohati niti slutiti, da se je tukaj po tisoč sobah in še več zibala sama živa, košata Marija Terezija. In ogledali smo si znamenito spalnico cesarja Franca Jožefa, kamor pa ni več hodil spat, odkar mu je nesrečnežu nek anarhist zabodel Elizabeto. Občudovali smo salone, jedilnice, avle, dvorane, strmeli v oljnate portrete in lestence, skratka počutili smo se kakor v deveti deželi.

In globoko, globoko smo se priklonili pred krsto Marije Terezije, kakor v domači cerkvi pred glavnim oltarjem. In drhteli pred drugimi cesarskimi in kraljevimi grobnicami. Tem ljudem sreča res ni mila, saj bi jim drugače Bog že končno poklonil zasluženi mir in pokoj. In kakšen čuden duh v teh grobnicah! Postajamo morbidni . . . Nihče nikoli ne prezrači teh cesarskih kleti. Ko kosimo, nam ob mislih na sarkofage ni več prav do jedi. Mrtvaški duh nam sili kar naprej iz nosnic v krožnike na golaž.

In zob sv. Petra smo videli in ga do dna čeljusti užalili, ker smo mi-

(Dalje na 8. strani)

PISMA BRALCEV:

„Enaka mera za KAJ in Mucherja“

Izjava tiskovnega urada celovškega ordinariata z dne 18. oktobra 1976.

Krška škofija ugotavlja zaradi raznih nejasnosti, da velja od 5. maja 1976 naprej škofijska odredba, po kateri je za javna „stališča k vprašanjem“ s strani duhovnikov ali cerkvenih nastavljencev in ustanov, zlasti če gre za kočljive teme (npr. narodnostna vprašanja) potreben poprejšen govor s krškim škofijskim ordinariatom. Ta škofijska odredba velja v enaki meri za KAJ in za duhovnike s slovensko materinščino kot tudi za župnika Mucherja.

Op.: Znano je, da je imela KAJ zaradi svojih simpatij do Slovencev že večkrat težave s škofijskim ordinariatom. Pri Mucherju je bilo nekoliko drugače. Le to bi še pripomnili, da bi bili slovenskega duhovnika, če bi se tako obnašal kot Mucher, že zdavnaj pognali. Pa tudi Mucherja ne bi bilo treba navajati, treba bi bilo samo javno spregovoriti jasno besedo o enakopravnosti slovenščine (primer Holmar).

IN DEN WIND GESCHLAGEN

Diözesanbischof Joseph Köstner hat sich noch vor dem 9. Oktober mit einer schriftlichen Mahnung an den Pfarrer von Maria Saal, Wilhelm Mucher, gewandt und ihn aufgefordert, als Priester ausschließlich für die Versöhnung zwischen den Kärntner Volksgruppen in christlichem Geiste einzutreten. Dies, nachdem das Ordinariat erst aus Plakaten davon in Kenntnis gesetzt wurde, daß Pfarrer Mucher die Festansprache bei der Feier des Kärntner Abwehrkämpferbundes halten wird.

Leider hat Pfarrer Mucher die Aufforderung seines Bischofs in den Wind geschlagen. Die Zeitungen und der ORF wußten nicht nur von Äußerungen zu berichten, die für Katholiken slowenischer Muttersprache aus dem Munde eines Priesters befremdend waren, sondern auch von Angriffen gegen die eigene kirchliche Gemeinschaft, deren Leitung und deren gewählte Vertreter im Diözesanrat und im diözesanen Koordinationsausschuß. Nicht nur Bischof Köstner, auch andere Katholiken innerhalb und außerhalb Kärntens haben mit Verwunderung davon aus zweiter Hand erfahren.

Noch verwunderlicher aber ist der Umstand, daß Mucher zwar eine zehnseitige Rede hielt, in der er sich zum Richter über die Bemühungen der Diözese in der Minderheitenfrage aufwirft, sich aber trotz höflichen Ersuchens weigerte, den Wortlaut seiner Anschuldigungen den Angeschuldigten (der Diözesanleitung) zukommen zu lassen — was auch ohne Aufforderung eine selbstverständliche Regel der Fairness sein sollte.

Der Grund ist nicht nur ein offensichtlich schlechtes Gewissen, die ausdrückliche Weisung des Bischofs mißachtet zu haben, sondern auch fehlender Mut, den eigenen kirchlichen Vorgesetzten gegenüber zu dem zu stehen, womit er die Diözese in schiefes Licht zu setzen versuchte, und der Hintergedanke: wenn die nicht genau wissen, was ich gesagt habe, können sie auch nichts dagegen sagen. Oder noch einfacher: wer versteckt und vom Rücken angegriffen wird, kann sich schwerer verteidigen.

Nun, Pfarrer Mucher möge seine Reden bei sich behalten: die Diözese hat in der Synode und bei anderen Anlässen klar ihre Leitlinie für alle Gläubigen angegeben. Der Bischof hat Mucher rechtzeitig auf seine Pflicht als Priester hingewiesen, nicht Zwietracht zu säen, sondern für Versöhnung einzutreten, die in dieser Stunde mehr als nottut. Wer sich trotz allem nicht daran hält, stellt sich selbst ein Zeugnis aus, das zu bedauern ist.

(KTZ, 16. 10. 1976).

Pressedienst der
Diözese Gurk-Klagenfurt

Dva načina sta, kako se da izraziti nevolja nad zadržanjem nekoga, v tem primeru Mucherja: z besedami in dejanji. Če bi bila Cerkev konsekventna, ne bi smelo ostati le pri besedah, ampak bi morala škofijska tiskovna služba istočasno sporočiti, da je Mucherja kratkomalo suspendirala. Namesto tega pa je objavila članek, v katerem se sicer distancira od njega, toda na zelo značilen način: s pismom, polnim sarkazma in ironije in z majhno porcijo političnega humorja.

Sarkazem, ironija in politična šola so pravzaprav tisti pripomočki tiska, kadar je treba — onemoglo — pisati o vsemogočnih potentatih, ki se poživžgajo na zakone in predpise, ker mislijo, da so močnejši od njih. Ne zaman so ravno v samovladah in strahovladah pripravljena rodovitna tla za humor, sarkazem in ironijo. Ironija kot izraz nemoči. Je tudi že v koroški Cerkvi tako daleč? Da si škof dr. Köstner ne upa naučiti Mucherja discipline?

V isti sapi pa je škofijska tiskovna služba sporočila, da morajo cerkveni nastavljenci prej vprašati škofa, če se hočejo politično izražati. V prvi vrsti je s tem bila mišljena Katoliška delavska mladina (Katholische Arbeiterjugend), ki se je že večkrat zavzela za pravice koroških Slovencev in se izrazila proti preštevanju. (Glej tudi str. 1). V tej vesti ni nobenega sarkazma in nobene ironije. Kajti očitno se v ordinariatskih miselnih kategorijah Katoliška delavska mladina — v nasprotju z hujskačem Mucherjem — ne more učinkovito zoperstaviti škofu. Kako bi se tudi mogla? Katoliška delavska mladina brani slabotnejše sloje in se tako more sklicevati „le“ na ljubezen do bližnjega, medtem ko se Mucher postavlja kot odvetnik močnih. Škof dr. Köstner pa seveda upošteva močnejše argumente . . .

Dijaki so obiskali Bled

V prejšnji številki našega lista smo poročali o obisku Koroške dijaške zveze na Bledu. Članek je imel naslov: „Koliko stane narodna zavest?“ V poročilu se je pisec bavil v glavnem z narodnostno politiko.

Danes pa prinašamo še eno poročilo o obisku KDZ na Bledu, gledano z drugega zornega kota. (O. ured.).

V petek, 8. oktobra, smo se dijaki in dijakinje Slovenske gimnazije v Celovcu, 25 po številu, vsi člani Koroške dijaške zveze, odpeljali na dvodnevni seminar na Bled, kjer smo bili gostje tovarne Iskra. Cilj na Bledu je bil hotel Krim, kjer smo tudi stanovali. Sodelavci Iskre so nas že pričakovali. Program in namen tega srečanja je bil seznaniti naše gostitelje z našim položajem na Koroškem oziroma, da nam povedo kaj o njihovih manjšinah v Jugoslaviji, ter da nam razkažejo njihovo tovarno.

Poleg predavanj, ki so jih imeli Olga Vouk, Miha Zablatnik ter dr. France Hočevar, smo predvajali film o raznih manifestacijah oziroma prireditvah nemškogovorečega prebivalstva v Škocijanu, Kotmari vasi ter v Št. Jakobu v Rožu. Prav tako nam je Iskra predvajala film o njihovi tovarni. Prosti čas smo izkoristili za ogled okolice: med drugim blejskega otoka, blejskega gradu ter slapa Savice. Ob večerih smo se poveselili ob prijetnih melodijah in plesu.

Zares, ta seminar je bil za nas koristen in nam bo ostal v trajnem spominu.

Marica Wernig,
tajnica KDZ

GALICIJA

Kmalu bodo začeli z deli na elektrarni v Galiciji — Anin most. Ker je bil stari most čez Dravo že dotrajan, so postavili novega. Elektrarne so prav gotovo potrebne, toda zdi se nam škoda za naravo, ki jo uničujejo. Od nekdanjega krasno zelenega dravskega loga na južnem Koroškem kmalu ne bo ostalo nič več. Od Rožeka do Labota ga je zalila Drava. Ostal je samo še med Resnico in Galicijo. Tudi tu bo izginil. Ne vemo, če je to res potrebno tako. Morda bi si inženirji izmislili kak drug način, da ne bi bilo treba zaliti toliko zemlje z vodo. Verjetno bi bili stroški za dela nekoliko večji, a narava in s tem mi bi utrpeli mnogo manj škode.

Konzession an Kärntens Deutsch-Nationale

Der 14. November 1976, der Tag der Minderheitenfeststellung (Volkszählung besonderer Art) steht vor der Tür. Nach Meinung deutscher Nationalisten, soll es nun den Slowenen endlich an den Kragen gehen. (Nun wird man sehen wieviele es sind!) Nach Meinung der Bundesregierung bzw. der drei Parteien wurde die Sonderzählung „notwendig“(?), um für die Erfüllung des Staatsvertrages eine „Orientierungshilfe“ zu erhalten. Tatsache ist aber, und das wurde schon oft genug festgestellt, daß eben dieser Staatsvertrag **in keinem Punkt eine Minderheitenzählung für die Erfüllung des Artikels 7 verlangt oder vorsieht.**

Es ist vielmehr so, daß die Minderheitenfeststellung „notwendig“ geworden ist, weil sie deutsch-nationale Kreise verbissen und seit Jahren gefordert haben, weil es einen Ortstafelsturm 1972, eine SPÖ-Niederlage 1973 (Gemeinderatswahlen) gegeben hat, weil ÖVP und FPÖ dies weidlich ausnützten, statt die Gesetzesbrecher (Ortstafelstürmer) zu verurteilen und weil durch dieses Verhalten von ÖVP und FPÖ die in Bund und Land regierende SPÖ erkennen mußte, daß es einer einschneidenden Korrektur ihrer bis dahin bestehenden Minderheitenpolitik bedarf, will sie nicht auch bei zukünftigen Wahlen von erwähnten Parteien überrannt werden.

So hat man sich, stets die Wählerstimmen vor Augen, zum gemeinsamen Vorgehen in der Minderheitenfrage entschlossen und diese Einmütigkeit (wäre es nur sonst in wichtigen Fragen auch so) gipfelte schließlich in dem Entschluß, die Slowenenzählung durchzuführen. SPÖ, ÖVP und FPÖ vergeben dabei sicher nichts und haben auch mit keinerlei Volkszorn zu rechnen, da sowieso „nur“ die Slowenen und Kroaten, wenn auch gegen ihren Willen, gezählt werden sollen. Dagegen hat nämlich die Mehrheit im angeblich „so toleranten und minderheitenfreundlichen“ Mehrheitsvolk nichts einzuwenden und die Mehrheit hat immer recht (auch dann, wenn sie nicht recht hat). Das FPÖ-Presseorgan: „Kärntner Nachrichten“, zitierte, betreffend die Mehrheit, allerdings Schiller, der meinte: „Was ist die Mehrheit? Mehrheit ist der Unsinn; Verstand ist stets bei wenigen nur gewesen.“

Nun, trotzdem ist die Minderheitenfeststellung nicht mehr aufzuhalten. Allerdings haben die letzten Wochen auch gezeigt, daß man den Boykott dieser Sonderzählung fürchtet und das sollte die Slowenen in ihrer Haltung bestärken und nicht verunsichern. Ein Ergebnis von „Null“ Slowenen aufgrund eines lückenlosen Boykotts, würde das übrige Österreich, vor allem aber die übrige Welt vermutlich nicht unwidersprochen zur Kenntnis nehmen. Deshalb versucht man in den letzten Wochen intensiv, die Slowenen **als Slowenen** zu den Wahlurnen zu bringen. Deshalb stand auch der 10. Oktober 1976 „ganz im Zeichen der bevorstehenden Sprachenermittlung“, wurden die Feierlichkeiten zu diesem Tag zu Wählerversammlungen für die Zählung umfunktioniert.

Deutsch-nationale Kreise, das zeigt sich bereits sehr deutlich, sehen in der Zählung gar eine Art Volksabstimmung a la 1920, hier Deutsche, dort Slowenen. Der 14. November, so hört man immer häufiger, wird nun endlich zeigen, wieviele Kärntner Slowenen es noch gibt. Daß es an diesem 14. November nicht um die Ermittlung der Muttersprache, sondern um das Volkstumsbekenntnis geht, beweist auch die Tatsache, daß man die sogenannten Windischen weder zu den Slowenen, noch zu den Deutschen zählen will, obwohl erwiesen ist, daß das Windisch derselbe slawische Dialekt ist, den jene Kärntner sprechen, die sich als Slowenen fühlen. Also geht es nicht um die Sprache! Und gerade deshalb und weil deutsch-nationale Kreise die Zählung praktisch erzwungen haben, sollte der 14. November 1976 nicht zeigen, wieviele Kärntner noch Slowenen sind!

Man soll, da es die Situation leider verlangt, die Rechnung ohne den Wirt machen. Daher sollte diesmal, wie schon erwähnt, die Zugehörigkeit als Slowene, zur SPÖ oder ÖVP keine Rolle spielen, sondern nur die Tatsache, daß man Slowene ist und das bedeutet mit der Volksgruppe entscheiden. Laßt Euch nicht spalten! Steht noch fester zusammen als bisher! Unterstützt von deutschen Kärntnern, soll durch den Boykott auch gegen die Nachgibigkeit von SPÖ und ÖVP gegenüber den Deutsch-Nationalen und gegen die im Lande, in Form von nationalistischen Organisationen und Gruppen, bestehende Nebenregierung protestiert werden.

Guttenbrunner, junior,
Köttmannsdorf/Kotmara vas

Posojilnica Dobrla vas bo tudi letos pripravila za teden varčevanja za naše male varčevalce, in za vse, ki imajo namen postati varčevalci, **v nedeljo, 24. oktobra 1976, ob pol treh popoldne** v Kulturnem domu (nad Posojilnico) v Dobrli vasi prijetno

„srečanje mladih varčevalcev“

Ker našemu zavodu ni možno otroke obiskati v šoli, kjer bi jih vzpodbujali v varčljivosti in tako podprli starše pri važni vzgoji k varčljivosti, je upravni odbor sklenil, da naše male varčevalce in starše ali vzgojitelje povabimo na skupno prireditev. Pripravili smo zanimiv spored, ki bo otrokom gotovo lepo doživetje.

Uvodno bodo otroci nagovorjeni k varčljivosti.

Otroška mladina iz Dobrle vasi nastopi z deklamacijami, katere je g. kaplan Mirko Isop napisal in pripravil za to priliko.

Otroška folklorna skupina iz Železne Kaple se nam predstavi v narodnih nošah z narodnimi plesi.

Lutkovna igralska skupina Krščanske kulturne zveze nas bo presenetila z lutkami, z igro „Rdeča kapica“.

Slovenska prosvetna zveza pa bo predvajala mladinski slovenski barvni film.

Vsi otroci prejmejo tekom sporeda tudi majhno darilce.

Priporočamo se vam, starši, da omogočite otrokom razigranega veselja in jih pripeljite v nedeljo, 24. oktobra, v Dobrlo vas.

Istočasno vas obveščamo, da je teden varčevanja letos od 22. do 29. oktobra. Svetovni dan varčevanja, ki je običajno 31. oktobra, pa je letos prav tako 29. oktobra.

Upravni odbor

PRIREDITVE

IZLET PO SLOVENIJI
Prireditelj: SPD „Jepa“ — Loče ob Baškem jezeru
Čas: nedelja, 14. novembra 1976
Odhod: ob 6. uri zjutraj iz Loč
Prijave: Jožko Wrolich, 9582 Loče, tel. 0 42 54 - 21 42

ZVEZA KOROŠKIH PARTIZANOV vabi na
3. TOVARIŠKO SREČANJE
v nedeljo, 24. oktobra 1976, ob 13. uri na Robežah pri Apačah.

OB DRŽAVNEM PRAZNIKU vabi Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ na
KONCERT
ki bo v ponedeljek, 25. oktobra 1976, ob 20. uri v farni dvorani v Železni Kapli.
Prisrčno vabljeni od blizu in daleč!

MONODRAMA: „EN SREČEN, VESELI INU VSEH TROŠTOV POLN DAN VOŠČIM“
Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku
Kraj: Pliberk, pri Schwarzlu
Čas: nedelja, 24. X. 1976, ob 19.30
Gostuje: SNG Maribor

CICIBAN TELOVADI
(za 3- do 6-letne otroke)
Ravnateljstvo Slovenske gimnazije daje, z dovoljenjem deželnega šolskega sveta, na razpolago gimnazijsko telovadnico. Gospa mag. Maja Kupper bo telovadila s 3- do 10-letnimi ob petkih od 16. do 17. ure. Prva ura bo v petek, 29. oktobra 1976. Otroci naj prinesejo s seboj majico, hlačke in brisačo. Telovadili bodo bosi. Gimnazija je v Ebentalerstraße 14.

CELOVEC

Avstrijski radio je v nedeljo prenašal iz cerkve sv. Duha slovensko sveto mašo. Nastopili so trije cerkveni pevski zbori: iz Djekš, Kotmare vasi, Št. Petra na Vašinjah in iz Sveč. Vse zbore je naštudiral in vešče vodil prof. Jože Ropitz, solistične vložke med zborovskim petjem je lepo prednašal dr. Anton Feinig. Ljudsko petje je vodil župnik Maks Mihor, medtem ko je na orgle igral organist Anton Muhar.

DOM v TINJAH

Od sobote, 30. X. 1976, ob 15. uri, do nedelje, 31. X. 1976, do 17. ure
SEMINAR ZA ZAKONCE
„Pogovor med zakoncema“
Voditelja: mag. Janko Merkač
rektor Jože Kopeinig
Tečaj je smiseln samo, če se ga udeležita zakonca skupno.

V soboto, 6. XI. 1976, od 15. ure do 18. ure
SESTANEK IN POGOVOR ZA STARŠE IN VZGOJITELJE
„Učni uspehi otrok“
„Sodelovanje med šolo in starši“
Referent: ravnatelj Mirko Srienc

Od ponedeljka, 8. XI. do četrtka 11. XI. 1976
DUHOVNE VAJE ZA TRETJI RED
Vodja: p. Roman Motore

SKUPINSKI SESTANEK K UČNEMU TEČAJU „IGRA — TEMELJNI KAMEN ŽIVLJENJA“
Prireditelj: Dom v Tinjah
Čas: nedelja, 24. X. 1976, ob 15. uri
Voditelj: učitelj Tone Sticker

Teden varčevanja od 22. do 29. oktobra 1976

Vse denarne posle in menjavo opravite pri domačih posojilnicah

BILČOVS
BOROVLJE
CELOVEC
DOBRLA VAS
GALICIJA
GLINJE
GLOBASNICA
HODIŠE
ŠT. JAKOB V ROŽU
ŠT. JANŽ V ROŽU
KOSTANJE
KOTMARA VAS
LEDINCE
LOČILO
MARIJA NA ZILJI
PLIBERK
PODLJUBELJ
PODRAVLJE
RADIŠE
SELE
SLOVENSKI ŠMIHEL
ŠKOFIČE
ŠMARJETA V ROŽU
ŠMIHEL PRI PLIBERKU
ŠTEBEN PRI BELJAKU
ŠT. TOMAŽ
VELIKOVEC
VOVBRE
ZILJSKA BISTRICA
ŽELINJE
ŽELEZNA KAPLA
ŽVABEK

tudi pri Zvezi slovenskih zadrug v Celovcu

PAULITSCHGASSE 5—7

TELEFON: 70 565
70 566
70 567

SPOMINI IZ SOVJETSKE ZVEZE: (5. nadaljevanje)

Brezmejne planjave gozdovi in grmovje

(M. Kumer-Črčej)

Le kratko je bilo spanje, saj se je ob treh že svitalo. Zanimala nas je ruska pokrajina. Vedno več potnikov je ostajalo na hodnikih vagonov in gledalo skoz okno brezmejno planjavo, poraščeno z gozdom in grmovjem. Nudila se mi je ista slika, kot pred 35 leti pred Ladoškim jezerom. Letos je bila zemlja še bolj razmočena in mlakuže še večje. Stranska pota so izgledala, kot da bi bila zemlja zorana. Tu pač vsak traktor obtiči, le goseničar bi še prišel skozi. Ali pa mali ruski konjiček, ponij, s svojo telego, če bi ga še imeli. Le redkokdaj smo videli kako vas.

Vlak se je na vožnji menda le enkrat ustavil, in sicer v mestu Čudovo, kjer je bil pokopan sosedov sin, Rudl David. Tam blizu je zaznamovano, do kot so že prišli Nemci v drugi svetovni vojni. Tam se je gozd začel odpirati in videli smo velika državna posestva kolhoze. Tamkajšnji delavci stanujejo v stolpnicah. Pa tudi kolhoznikovih hišic je bilo mnogo in so bile še kar v čednem stanju. Zaradi mokre vigredi so bile poljščine v rasti zaostale, žito še vse zeleno. Treba bo še dolgo čakati na novi pridelek (urožaj).

Pokrajina je postajala vedno bolj zanimiva, hiše gostejše, vmes že redke tovarne. Peljali smo se že blizu Leningrada. Videli smo spomenik blokade, mejo sovražnosti v letih 1941—1944. Danes so okopi zravnani. Nemških grobov ni nikjer več videti. Čez nekdanjo glavno bojno črto drvi vlak poln turistov. Med njimi je tudi nekaj bivših „po sili vojakov", ki so prišli gledat sedanji razvoj na Ruskem. Reči moram, da je v bližini mest videti povsod napredek. Drugod pa smo pogosto opazili nastanke celulozne industrije. ki predelava les in debelejše grmovje v papir ali plošče. Tako pridejo tudi prebivalci močvirnatih krajev do zaslužka. Televizija jim je zgradila več vmesnih oddajnikov, da jim ni preveč dolgčas v tej samoti.

V Leningradu smo se nastanili v predmestnem hotelu Luntnik in dobili izdaten zajtrk, nakar smo z avtobusom prevozili mesto in si ga ogledali. Tudi tu smo imeli zelo učeno, mlado in resno damo za vodiča. Znala je še bolje nemško kot moskovska in se enako spoznala v vseh panogah gospodarstva, kulture in zgodovine. Govorila je gledajoč skozi komunistična očala, vendar ni žalila ne zgodovinskih osebnosti in tudi ne vere. Povedala je, da ima Leningrad čez štiri milijone prebivalcev in še vedno raste; znamenit je zaradi obilnega zelenja ob cestah. V Moskvi so povsod prevladovale cvetoče lipe kot pljuča mesta, v Leningradu pa smo videli drugačno listnato drevje, ki ga dozdaj še nismo poznali. Vse drevje je lepo obrezano, nudi senco in razveseljuje oko. Se kar vidi, da so mesto načrtovali pametni inženirji, graditelji mest, zato v njem ni gneče. Postavljeno je ob izlivu reke Neve, ki teče v Finski zaliv. Reka je tu razpeljana na razne veje; zato je v mestu 340 mostov. Ponoči jih odprejo, da morejo tudi velike ladje pluti po mestu. Reka Neva je v Leningradu poglobljena na 20 m, zato morejo tudi velike ladje pluti po njej v Ladoško jezero. Skozi Leningrad se lahko pripluje preko Ladoškega jezera in priključenih vodnih kanalov in rek, ali v Murmansk na severu, ali pa v Črno morje na jugu. To pa seveda le v letnem času. Pozimi so reke v Rusiji povečini zamrzle. Še meseca junija prinaša Neva skozi Leningrad ledene plošče in ljudje pravijo: „Po Nevi led idjot, očin holodno".

(Dalje prihodnjič)

Dobri sosedje

„Redno plačujem davke," sem dejal, „zato zahtevam, da vsak predmet, ko boste končali, postavite na svoje mesto. Vsak predmet!"

„Kar mirni bodite," je odvrnil inšpetkor Littler. „To bomo storili ne glede na to, ali bomo našli tisto, kar iščemo, ali ne."

Pri tem je mislil na truplo moje žene.

„Drago vas bo to stalo, inšpektor.. Samo poglejte vrt, ki so ga vaši fantje prekopali. Prava Hirošima. Poleg tega vidim, da ste sklenili uničiti kos za kosom mojo hišo."

„Samo potrpite," je dejal inšpektor. „Če kdo ubije svojo ženo, jo navadno pokoplje na svojim posestvu. Kajti če jo zakoplje kje v gozdu, lahko prej ali slej naleti na tisti konec kak trmast skavt..."

Nič nisem odgovoril. Gledal sem le rove, ki so ostajali za policaji.

Littler je pogledal skozi okno:

„Kakor vidite, smo zelo natančni... Ko bomo to končali, bomo, analizirali saje v dimniku in pepel v pečeh..."

„Kar dajte, toda zaman se trudite. Nisem ubil svoje žene in niti sanja se mi ne, kje naj bi bila."

„To je zelo čudno, posebno če vemo, da se je pred kratkim zavarovala za deset tisoč dolarjev. Se vam ne zdi?"

Prikimal sem. Toda ta butec ni vedel, da ta znesek ni bil edini razlog, da sem se otresel Heene; kratko malo je nisem mogel več trpeti.

„Ste se z ženo razumela?"

„Nikakor ne. Toda to še vedno ni razlog, da bi ji bil zavil vrat."

Triberjevi trdijo, da sta se prepirala vsak večer, vsak večer brez izjeme."

Fred in Vilma sta bila naša najbližja soseda.

„Če sta karkoli slišala, je bilo to samo tedaj, kadar sama nista kričala na drugega."

Pod nama je bilo slišati pnevmatično kladivo. To je bil znak, da so policaji začeli razbijati tla v kleti.

„Fred Triber mi je povedal, da je v petek ponoči slišal iz vaše hiše presunljiv krik..."

„Lažnivec!"

„Pred zoro pa vas je videl, da ste kopali. Zbudil je ženo in ta vas je tudi videla."

„Prekleta radovednost! In to naj bodo sosedje!"

„Kakorkoli že, o tem sta razmišljala ves dan, ko pa ste jima povedali, da je vaša žena odpotovala, sta nas poklicala."

„Prav... Ko ste že izkopali tistile zaboj, kaj ste našli v njem?"

„No, mrtvo mačko. Toda..."

„Povejte mi, inšpektor, ali vedno, kadar dobite kako prijavo, uničite vso hišo?"

„Ne," je dejal Littler. „Običajno obvestimo druge policijske postaje in čez čas pogrešano osebo najdemo. Če ne prej, ko ji zmanjka denarja."

„Zakaj pa še zdaj niste poskusili tega?"

„Zato, dragi moj, ker imamo dve priči, ki sta slišali krik in videli, kako kopljete na vrtu."

„Preklete barabe!" sem se razburil.

Nisva se več pogovarjala. Od časa do časa so prihajali njegovi ljudje in mu poročali. Vsako poročilo je zbrisalo iz njegovega obraza košček samozavesti. Od sedmih zvečer, ko se je začelo mračiti, se je v kleti ustavilo pnevmatično kladivo. K Littlerju je stopil njegov narednik. Bil je ves prašen. Javil je:

„Spodaj ni ničesar, prav ničesar."

Inšpektor se mi je kar nekam smilil.

Jezno me je pogledal: „Vidite, jaz pa bi skoraj glavo stavil, da ste ubili svojo ženo. Kar čutim, da je bilo tako."

„Ali se bomo sklicevali na domneve?" sem pikro odvrnil. „Sicer pa, predstava je končana, gospodje. Čez nekaj dni vam bom poslal račun za vso to razdejanje."

„Samo izvolite," je pikro dejal Littler, toda pikrost mu ni niti najmanj pristajala.

Čez pol ure so odšli.

Mirno sem povečerjal in bral časnik.

Nekaj minut pred polnočjo sem zaslišal na zadnjih vratih tiho trkanje. Odprl sem sosedu Fredu Triberju.

„Ali si preprčan, da tvoja žena spi?" sem ga vprašal.

Pritrdil je.

„Pred jutrom se ne bo zbudila. Se nikoli se ni."

(Nadaljevanje na 7. strani)

Izsanjana polja

O čemer so sanjala polja
v poletnih večerih,
ko so se jim zvezde nagajivo
smehljale
in je luna poslušala njihove
skrivnosti,
so jim cvetoče sanje sedaj
dozorele.
Zvrhano je njihovo naročje.
polno je zlatih sadov,
omamno dišečih po kruhu,
po dobroti in pokoju

J. Ž.

Oblazinjena sobna oprema

z velurjem S 13.920

in s pristnim usnjem S 26.190

RUTAR-CENTER

Eberndorf/Dobrla vas

IVAN CANKAR: 25

Na klancu

„Ali si res lagal?" je prašala mati strahoma.

„Res!" je odgovoril Lojze. Opazil je, kako mu je švignil preko obraza srep pogled, toda zdaj je bila mati poleg in ni se bal. Gospodinja ni rekla materi „Sedite!" in tako je nekaj časa stala v zadregi, naposled pa se je poslovila nakratko in Lojze jo je spremil.

„Zakaj si lagal?" ga je prašala mati.

„Če bi rekel, da pojdem v gozd, bi me ne pustila z doma, jaz pa ne morem biti doma... ne morem biti doma!" je ponovil glasneje, skoro je zakričal in mati je umolknila. —

Kmalu po kosilu se je napravila spet na dolgo pot; strah jo je bilo brezkončne poti in odlašala je od minute do minute, preden je vstala. Tudi Lojze se je bal slovesa; dokler je bila mati v mestu, se je čutil varnega in se ni bal ljudi. Pred šolo sta se poslovila in ko se je ozrla mati izza ogla še enkrat, je videla, da tudi Lojze še stoji pred vratmi in gleda za njo. Obema je bilo težko, kakor da se je nekaj pretrgalo med njima in da sta zdaj neizmerno daleč drug od drugega, oba sama in zapuščena...

Proti mraku je pričelo deževati, obenem se je vzdignil veter in cele plasti dežja so ji lile v obraz. Pot je bila podobna časih rumenemu, blatnemu jezeru, voda je segala preko členkov, lila je od zgoraj v čevlje in noge so stopale kakor bose po mrzli vodi.

Sredi dežja in vetra, v neprijazni samoti, kjer ni bilo človeka od nikoder, se je je polastila velika brezupnost. Temnilo se je, lilo je zmerom bolj, veter ji je odvezaval ruto in jo je suval s ceste proti jarku. Hodila je kakor pijana, ko bi noge omahnile samo za trenutek, bi se zgrudila brez volje in brez strahu, vdana v grozno usodo. Brez koristi je, če se človek upira, življenje gre dalje svojo pot in se ne da izpremeniti.

VII

VRAČAJO SE IZGNANCI

Francka, sestra študenta Lojzeta, je sedela za mizo na robu stola, pripravljena na pot. Na klopi ob peči je ležala velika cula; v njej je bilo Franckino perilo in njena nedeljska obleka. Ruto je imela že na glavi, pila je še kavo, ki je bila vroča, da bi si skoro ustnice opekla. Takrat je imela Francka štirinajst let in napravljala se je v službo. Majhna je bila in tanka, toda obraz je bil okrogel, samo malo bled, in tudi ustnice niso bile zelo rdeče. Oči, ki so bile drugače jasne, so bile zdaj objokane in so gledale motno.

Poleg matere je sedela za mizo suha, starikava ženska s koščenim obrazom, na katerem je visela ohlapno siva, zelo gubasta koža. Ko je jedla, se ji je poznalo, da nima zob, spodnja ustnica se je vzdigala skoro do špičastega nosu. Prišla je, da bi vzela Francko s sabo ter jo spremila v službo, v malo mestece, oddaljeno od trga tri — štiri ure; pripravila ji je službo pri gosposkih ljudeh, pri notarju, ki je potreboval deklo in pestrno. Francka se je poslavljala in težko ji je bilo slovo, ob poslednjem trenutku se je prestrašila sveta zunaj in ženske, ki jo je jemala s sabo, kakor da bi jo prodajala, in ljudi se je prestrašila, ki se je napravljala v njih službo. Gosposki so bili — trdi in neusmiljeni.

Francki nasproti je slonela mati s komolci na mizi. Obraz se je bil zelo postaral, gubav je bil in na licih globoko vdrt; gledala je mežikujoč, na dva sežnja ni več razločevala ljudi in če je gledala dalj časa, so se ji oči solzile.

Ženska je silila na pot in Francka je vstala.

„Če moraš iti, pa pojdi!" je dejala mati; stopila je bliže, da bi videla natanko Franckin obraz.

Takoj je položila Francka culo na klop in je odgovorila hitro.

„Ostanem, mati!"

„Ne... ne.. ne!" je hitela ženska in je zgrabila culo. „Zdaj smo se zmenili, zdaj je, kar je. Stara si že zadosti, kaj bi se držala materi za krilo... Nikar se tako ne poslavljajta, kakor da bi se videli zadnjikrat. Saj pride časih domov, kakšno nedeljo..."

„Pa zbogom, Francka!"

Kakor mimogrede se je dotaknila mati z roko Franckinega lica in v tistem hipu je Francka zajokala. Ženska jo je prijela za roko in jo je vlekla proti durim.

„Kaj še ne bo konca? Kakšna reč je to!... Ob desetih morava biti tam... No, zbogom, Mihovka!"

Šli sta in mati je šla z njima do praga. Ni jokala, oči so se solzile kakor zmerom in obraz se je zdel čisto miren. Gledala je dol — tam po klancu, v megli, ki je bila neprestano pred njenimi očmi, se je zibalo dvoje senc — ena izmed njiju je bila majhna in tanka, zibala se je, megla se je gostila, senci sta izginili.

Vrnila se je v izbo, sedla je na klop in se je prijela za glavo.

„Vsi so šli, moji otroci, in samo so me ostavili... Po svetu so šli, zavrženi, izgubljeni!"

Velik črn molek je visel ob peči, vzela ga je v roko in ustnice so se premikale kakor v molitvi; toda misli so bile tope in težke, plazile so se po zemlji in se niso mogle vzdigniti.

RADIO CELOVEC
SLOVENSKE ODDAJE

NEDELJA, 24. oktobra: 07.05—07.35 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 25. oktobra: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Solistična glasba.

TOREK, 26. oktobra: 07.05—07.35 Koncert koroških zborov.

SREDA, 27. oktobra: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Samospevi — Koroški pesniki in pisatelji: Pesniški svet Miška Mačka in Karla Smolleta.

ČETRTEK, 28. oktobra: 13.45—14.45 Celovški radijski dnevnik — Kronika vasi Blato — 7.

PETEK, 29. oktobra: 13.45—14.30 Celovški radijski dnevnik — Kar po domače.

SOBOTA, 30. oktobra: 09.45—10.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

TV AVSTRIJA

1. PROGRAM

NEDELJA, 24. oktobra: 11.00—12.00 100-letnica upravnega sodišča — 14.00 —16.00 Tekmovanje avtmobilistov v Melku — 16.00 Buster Keaton: Vzorni učenec — 17.00 Albin pomaga vsem; listamo po slikanici — 17.20 Princ in zdravnik; risanka — 17.30 Čebelica Maja — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Klub seniorjev — 18.30 Pogled nazaj: Erich Kunc poje priljubljene operetne melodije — 19.00 Avstrija v sliki — 19.25 Kristjan v času — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Ljubezen na vasi; različne zgodbe iz alpskega področja — 21.45 Poročila.

PONEDELJEK, 25. oktobra: 9.00 Za otroke v predšolski dobi — 9.30 Usmerjeno gospodinjstvo — 10.00 Šolska skupnost, celica demokracije (TV v šoli) — 10.30 Skrivnostna grofica; šaloigra o usodni zamenjavi — 17.55 Za lahko noč — 18.00 V kraljestvu divjih živali — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Peter Alexander — 21.35 Avstrija pred tisoč leti — 22.35 Poročila — 22.40 V vročini noči — mestece na ameriškem jugu: rasni problem pri pojasnitvi zločina.

TOREK, 26. oktobra: 10.00—11.15 Svečana maša iz melškega samostana — 15.00 Sammy — naš prijatelj, morski lev — 16.30 Pravljica o trdem orehu; otroška igra — 17.50 Peter; risanka — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Likovnik Egger — Lienz; dokumentacija — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Šport — 20.15 Babenberžani v Avstirji: Bilo nas je dvanajst (1. del) — 21.45 Poročila in šport.

SREDA, 27. oktobra: 9.00 Živordeči avtobus — 9.30 Kaj lahko postanem? Poklici v kmetijstvu — 10.00 Tako gospodari denarni zavod (TV v šoli) — 10.30 Buster Keaton, vzorni učenec; priznanja nešportnega stremuha — 17.00 Predstava lutkovnega teatra — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Diana: Kakor mi je rekel moj psihiater... — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Talkshow in predstavitev novih odkritij v literaturi — 20.45 Avstrijski teden — 21.30 Poročila in šport.

ČETRTEK, 28. oktobra: 9.00 Za cicibane — 9.30 Poštena prodaja — 10.00 Denarno skrivališče; predstava ročnih lutk — 10.30 V vročini noči (glej ponedeljek) — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Mladenka pade z neba (4) — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Babenberžani v Avstriji: Bilo nas je dvanajst (2. del) — 21.40 Diskusija o filmu „Babenberžani v Avstriji" — 22.40 Poročila.

PETEK, 29. oktobra: 9.00 Za cicibane — 9.30 Igra — podlaga za življenje — 10.00 Svetniki v Avstriji (TV v šoli) —10.30 Ne delaj tega, Angelika — načelni problem objektivnega gledališkega kritika — 17.55 Za lahko noč — 18.00 Naše stalno kuharsko omizje — 18.25 ORF danes — 18.30 MI — 19.00 Avstrija v sliki — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Kung Fu: Caine in mrtva mačka — 20.55 1000-letnica Avstrije v ogledalu šol — 21.00 Nevarnost: Diabolik; nasilje zločinca — 23.15 Poročila.

2. PROGRAM

NEDELJA, 24. oktobra: 16.00—17.00 Tri dežele — skupna skrb; kemija na Dunaju — 17.00 Spotoma — 18.00 Spotlight — 18.30 Evropa v 20. stoletju: Krone in države (2) — 19.20 Zgodbe iz zgodovine: Nibelungi — 19.30 The Munsters — 20.00 Enciklopedija — 20.15 Poznate melodijo? — 21.00 Kattniggove melodije; slavnostni koncert v Beljaku — 21.45 Pogovor.

PONEDELJEK, 25. oktobra: 17.30 Avstrijski iznajditelji — 18.00 Angleščina — 18.30 Afriška uganka — 19.30 Tako gospodari denarni zavod (ponovitev) — 20.00 Orožje za Ameriko; igra — 21.35 Stara glasba — na novo predelana — 22.15 Johann Sebastian Bach — 22.35 Loriotovo čisto platno (za projekcijo slik).

TOREK, 26. oktobra: 16.50 Koncertna ura — 18.00 Dokler ne gredo mimo oblaki — 20.15 Angel s pozauno.

SREDA, 27. oktobra: 18.00 Francoščina — 18.30 Resna knjiga ali listi z datumi — 19.00 Iskanje avtorja — 19.30 1000-letnica Babenberžanov v Avstriji — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Kratki filmi Charlija Chaplina.

ČETRTEK, 28. oktobra: 17.30 Igra — podlaga za življenje — 18.00 Ruščina — 18.30 O Eskimih (8) — 19.30 Avstrijski svetniki — 20.00 Ne delaj tega, Angelika (glej petek, 29. 10.) — 21.40 Čas v sliki 2.

PETEK, 29. oktobra: 17.30 Nune v službi sočloveka — 18.00 Nemščina — 18.30 Charter — ZDA — stran od deželnih cest — 19.30 Tako gospodari mestna država — 20.00 Znanje aktualno — 20.55 V. I. P. Gugalnica — 21.40 Čas v sliki 2 — 22.15 Vodja: Napačni sledovi.

TV Ljubljana

NEDELJA, 24. oktobra: 8.10 Poročila — 8.15 Za nedeljsko dobro jutro: Srečanje v S — II — 8.40 625 — 9.20 A. Diklić: Salaš v malem ritu — 10.20 Otroška matineja: Polcilinder in gomoljast nos, Beli delfin — 11.30 Ljudje in zemlja — 12.30 Poročila — Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima — Slovenci v Avstriji — Glasba podonavskih dežel — okrogli svet — Poročila — 16.30 Košarka: Radnički — Bosna — 18.15 Moda za vas — 18.25 Siva obala — barvna nadaljevanka — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.50 Tedenski gospodarski komentar — 20.00 S. Matavulj: Beograjske povesti — nadaljevanka — 20.55 Svet UNESKA — 21.20 TV dnevnik — 21.35 Jazz na ekranu: Kvintet Clark Terry, Ernie Wilkins — 22.00 Športni pregled.

PONEDELJEK, 25. oktobra: 8.10 TV v šoli: Pravljica, Življenje R. Boškovića, Nevidni vezi — 9.00 TV v šoli: Jezik in književnost, Risanka, Naš planet — 16.15 Kmetijska oddaja — 17.15 B. Čosić: Nori besednjak, serija — 17.30 Žuželke — serijski film — 18.10 Nega bolnika — 2. del — 18.35 Odločamo — 18.45 Mladi za mlade — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Ruzzante: Fiorina — predstava ansambla italijanske drame reškega gledališča „Ivan Zajc" — 21.10 Kulturne diagonale — 21.50 Mozaik kratkega filma.

TOREK, 26. oktobra: 8.00 TV v šoli: 11. stoletje na naši obali, Varstvo okolja, Geometrija, Nemščina, TV vrtec, R. Bošković — 10.00 TV v šoli: Glasbeni pouk, Risanka, Prirodoslovje — 16.05 Šolska TV: Narodno-osvobodilni boj koroških Slovencev — 17.05 Zapojte z nami: Bach in predklasiki — 17.30 Pavel v akciji — serijski film — 18.15 Ne prezrite — 18.45 Slovenski ljudski plesi: Bela krajina — II. del — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Pogovor o... — 20.55 Grimmelshausen: Pustolovski Simplicissimus — 21.50 TV dnevnik.

SREDA, 27. oktobra: 8.10 TV v šoli: Atomi, Literatura — 9.00 TV v šoli: Kocka, kocka, Risanka, Izobraževalni film — 17.15 J. Šmid: Kdo pa pesnikuje? — 17.30 Eremitage — dokumentarni film — 18.10 Po sledeh napredka — 18.45 Glasbeni amaterji — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Film tedna: Mumija — film — 21.55 Miniature — Jože Peternelj: Žirovske impresije — 22.10 TV dnevnik — 22.25 Športni pregled.

ČETRTEK, 28. oktobra: 8.00 TV v šoli: Od Cortine do Benetk, Carmen, Od Svilaje do Brača — 9.00 TV v šoli: Francoščina, Risanka, Kemija — 14.25 Nogomet: Željezničar — Beograd — prenos — 16.20 Šolska TV: Narodno-osvobodilni boj koroških Slovencev — 17.20 Beli delfin — serijski film — 17.35 TV obzornik — 17.50 Izumirajoči svet — serijski film — 18.40 Mozaik — 18.45 Odprava zelenega zmaja — I. del nadaljevanke — 19.15 Barvna risanka — 19.30 TV dnevnik — 20.00 Kam in kako na oddih? — 20.15 V živo.

PETEK, 29. oktobra: 8.10 TV v šoli: Matematika, Gibalni organi, Risanje, Ruščina, TV vrtec, Dnevnik 10 — 10.00 TV v šoli: Angleščina, Risanka, Zgodovina — 17.15 Križem kražem — 17.30 Grožnjan 76 — 18.10 Zbori sveta: Donski kozaki — 18.40 Mozaik — 18.45 Enakopravnost narodov in narodnosti — Socialistično samoupravljanje — 19.15 Risanka — 19.30 TV dnevnik — 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar — 20.05 A. Popović: Vzpon in padec Žike Proje — 20.40 Bojna ladja Bismarck — dokumentacija — 21.35 S. O. S. — serijski film — 22.25 TV dnevnik.

Kova Küchen

- **direktna prodaja k cenam proizvodnje**
- **tukaj načrtuje in izdeluje strokovnjak vašo kompletno kuhinjo**
- **od ponedeljka do petka odprto brez odmora od 8. do 18. ure; v sobotah od 8. do 12. ure.**

PROSTORI ZA OGLED IN RAZSTAVLJANJE V TOVARNI: PODJERBERG / ST. KATHREIN
Pošta Škofiče / Schlefling
Telefon 0 42 74 - 29 55 18

Dobri sosedje

(Nadaljevanje s 6. strani)

Vzel sem klobuk in odšla sva v klet njegove hiše.

Helenino truplo je ležalo v najbolj hladnem kotu pod šotorskim platnom. To je bilo zelo dobro skrivališče. Fredova žena Vilma ni nikoli zašla v klet.

Dvignila sva truplo, ga prenesla čez dvorišče do moje hiše in nato v klet. Bila je res kot prava Hirošima, polna lijakov, od katerih so bili nekateri tudi do dva metra globoki. Spustila sva Heleno v najglobljo jamo, nato pa zasula s kamenjem in razbitim betonom.

„Ali si prepričan, da je ne bodo našli?" je zaskrbljeno vprašal Fred.

„Seveda," sem se zasmejal. „Najboljše skrivališče so prav tisti kraji, ki so že bili preiskani. Jutri bodo prišli delavci, da bi popravili škodo in zabetonirali njen grob."

Ko sva v kuhinji pila whisky, me je Fred žalostno vprašal:

„Ali moram res čakati celo dolgo leto?"

„Morda tudi več. Ne smeva se igrati, Fred. Šele tedaj boš lahko zadavil svojo ženo, jaz pa jo bom skrival v kleti vse dotlej, dokler Littler ali njegov naslednik ne bo preiskal tvoje hiše."

Steve Conel

Za smeh

V ŠOLI

Učitelj: »Kako dolgo ostane ovčje meso sveže?«

Učenec: »Najdlje ostane sveže, če pustimo ovco živeti.«

OČITEK

Metka je dobila sestrico, ki večino dneva prejoka. Metka se jezi in reče mamici: »Zakaj si pa kupila takšno punčko, ki joka? Zakaj nisi kupila raje takšne, ki reče mama?«

NAŠ TEDNIK izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik", Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uredništva, oglasnega oddelka in uprave 84 3 58. Naročnina znaša letno: za tuzemstvo 150.— šil., za inozemstvo 250.— šil. (po zračni pošti 500.— šil.). — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Žrelec. — Tiska: Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

*

„Kaj boš redila otroka, ko nimaš sama kaj jesti! Stara je zadosti, naj gre služit!" —

„Kaj bi stradal otrok doma, ko je zunaj kruha zadosti! Greh bi bil — in saj je že čisto bolehna!" —

„Če jo boš imela neprestano pod krilom, se ne bo naučila nikoli nič — kaj bo svoj živ dan pri materi?" —

Sosede so govorile, Francka je šla služit in mati je ostala sama. Ostala je sama v veliki prazni izbi, kjer je bila na steni samo še zamazana siva podoba, v kotu polomljena postelja, pri oknu miza in dvoje stolov, ob peči klop. Omare, skrinje in stole so polomili in sežgali pozimi, ko je bilo mraz in je pihal veter skozi velike špranje pri oknu.

Noge so ji časih otekale, tako da ni mogla hoditi; če je šla delat na polje, je dobila samo kosilo in desetico na dan, bila je samo drugim v napoto in jemali so jo iz usmiljenja. Krpati ni mogla več, ker ni videla šivanke in ker so jo bolele oči, če je gledala skozi naočnike dalj časa... Prišlo je bilo v izbo čisto surovo, golo, ostudno beraštvo in je sedlo za mizo, tako da je bil v izbi neprestano mraz in strah.

Pogostoma je prišel pogledat čevljar in je prinesel kruha, ki ga je položil na mizo, kakor da bi ga bilo sram usmiljenja. Star je bil že, ni se več bril in poraščen je bil po vsem obrazu s sivo, ščetinasto brado. Mihovka se ga je bala, ker je govoril, kakor da bi rezal besede iz srca, tako strašne so bile in tako dobro jih je poznala v svojem srcu. Časih ni govoril nič, pogledal je komaj v izbo in je šel; ali kadar je bil pijan, je sédel za mizo in je sedèl pozno v mrak, dokler se ni vrnil v krčmo. Umrla mu je bila žena za jetiko in to ga je zelo potrlo; spomnil se je šele po njeni smrti, da jo je imel rad.

Tudi pisar se je zelo postaral; suh je bil kakor trska, v sivem obrazu ni bilo več kaplje krvi. Sin mu je bil šel na popotovanje, hodil je bogvekod in se ni oglasil. Če je prišel na klanec pismonoša, je stal pisar na pragu in gledal, če ne zavije morda k njemu; pismonoša je stopal počasi navkreber, pisarju se je že zdelo, da gre naravnost proti njemu — toda pokimal je nalahko z glavo in je šel mimo.

Ljudje so se starali, so se izpremenili, klanec sam pa se ni nič izpremenil. Komaj je umrl siromak, je prišel drugi v prazno izbo in zdelo se je, da je čisto podoben umrlemu. Isti sesušeni obraz in iste vdane in temne oči. Tudi siromašne koče se niso izpremenile; razpadale so tako počasi, da je bilo opaziti komaj v desetih letih malo izpremembo; ometa ni bilo več na nobeni; na slami, kolikor je ni bil izrval in razmetal jesenski vihar, je rasel mah; okna so bila tu pa tam zadelana s papirjem... Spodaj v trgu pa se je izpreminjalo življenje; nove hiše so vstajale, prihajali so novi ljudje, zmerom bolj veselo in glasno je bilo; ali kolikor bolj se je trg širil, tembolj je bil klanec poln. Prej so bile nekatere izbe čisto prazne; nihče ni stanoval v njih in veter je pihal skozi razbita okna. Zdaj so gostovali celo pod streho — sami ljudje, ki jih je bilo vrglo življenje preko praga. Trg se je širil in klanec se je polnil — kolikor večja je bila kuhinja, toliko več je bilo pomij.

*

Pisar je upal.

„Kdo ve, saj ni nikjer zapisano, da bi se morali izgubiti. Pride morda danes ali jutri in mi bo v oporo na stara leta. Pričakujem ga."

Pričakoval je sina neprestano; kadar so se oglasili pod oknom koraki, kadar so zaškripale duri, se je zdrznil.

„Svet je velik, zakaj bi ravno on ne našel prostora, da bi varno sedel. Ne piše mi, čaka, zato da me razveseli nenadoma... Boste videli, kako se povrne...!"

In videl ga je pred sabo, velikega, črno oblečenega, zlata verižica na telovniku: „Dober dan, oče; ste pač misilili, da ne pridem!"

Tako ni bilo minute, da bi ne mislil nanj, govoril in sanjal je o njem.

Čevljar ni nič sanjal in nič upal. Hči mu je šla služit h kmetu, sina je bil dal k čevljarju v trg, tistemu, ki ga je bil izgnal na klanec. Ostal je sam in ni mu bilo dolgčas; podnevi je krpal, zvečer je sedel v krčmi.

„Jaz nisem dal otrok tako daleč," je dejal, „zato da bodo našli precej spet na klanec."

Ali kadar je šel mimo hiše, kjer je samotarila Mihovka, ga je potegnilo nekaj čudnega proti durim. Ni bilo upanje, ali morda je bila nezavedna želja, da bi se ne izpolnilo njegovo žalostno prerokovanje: „Vsi se bodo izgubili, vrnili se bodo na klanec in bodo na klancu poginili, kakor jim je bilo usojeno od začetka!" — Molčal je in je čakal, da bi Mihovka izpregovorila, toda videl je na njenem obrazu, da se nič ni izpremenilo, in skoro hudobno veselje se mu je zganilo v srcu, posebno če je bil pijan.

„Nič ne pišejo? Seveda nič ne pišejo!... Kako bi pisali, ko jim je slabše nego nam. Mi živimo takole mirno in stradamo vsaj doma, v svoji izbi, kjer nas živ človek ne vidi, da bi se nam posmehoval. Ampak stradati med tujimi ljudmi, to je vse kaj drugega; stradanje še ni najhujše — potikati se okoli, prositi ljudi, ki te gonijo preko praga — to je hudo, Mihovka! Naj bi bili ostali na klancu; kaj jih je gnalo ven!" —

In Francki sami je zastokalo v srcu: „Zakaj so šli?"

Zmerom manjše je bilo njeno upanje, sama mu ni več verjela in le igrala se je časih z lepimi mislimi, ki je vedela, da so otročje in da se nikoli ne bodo izpolnile...

Šla je bila v Ljubljano pred letom dni, jeseni. Prišla je na stanovanje, Lojzeta ni bilo.

„Kje je Lojze?"

(Dalje prihodnjič)

Nauk asiškega berača

Te dni je minilo 750 let od njegove smrti. Mnogim je junak ljubezni do bližnjega, za mnoge je norec, ker se je odpovedal bogastvu in svetemu ugledu ter se odločil za revščino. A kljub temu se zdi, kot da njegovo življenje ni odmaknjeno v zdogovino že nad 750 let. Morda ga je mogoče spoznati med tistimi hipiji, sinovi bogatih, uglednih staršev, ki so se požvižgali na udobje, ki so jim ga ustvarili starši s svojim nečloveškim pehanjem za zemeljskimi dobrinami.

Majhna manjšina človeštva živi v izobilju, ne vedo, kam z bogastvom. Uprave velikih mest so že kapitulirale v boju proti podganam, ki se mastijo od miz bogatih prebivalcev. Če bi jih kdo pozval, naj darujejo denarja za revne na svetu, bi se verjetno namrdali pa dejali, saj njihov dar ne bo odpravilo lakote. Nihče noče zaostajati za sosedom v svojem udobju, vsak hoče vsakega prekositi. Ne v ljubezni do bližnjega. V boju za materialne dobrine. Sicer mnogi radi zbijajo mogočne besede za lačne, za zatirane, za tiste, ki jih zebe, ki živijo samo od pomanjkanja, toda ko je treba izkazati dejansko solidarnost z lačnimi, zatiranimi, premraženimi, zapostavljenimi, teptanimi, tistimi, ki jih izkoriščajo, vprašajo, kaj jim to koristi. Da, „pomagali" bi že, samo, da bi izbili kako osebno materialno ali kakršnokoli drugo korist. Bodisi v gospodarstvu bodisi v politiki. Pomoč deželam v razvoju, najsi bo še tako „nesebična", je povezana z gospodarskimi in političnimi pogoji, ki jih prizadeti požrejo, tako ali drugače. Evropa, ki je postala prva „krščanska" celina, se je zaradi svoje kolonialne politike izkazala kot slaba znanilka krščanstva. O ljubezni do bližnjega ni bilo ne duha ne sluha, ko so izkoriščali in zatirali tuje dežele, zasužnjevali narode, jih odtujevali od domačih izročil in jih s tem izkoreninili. Eden izmed viškov nečloveškega cinizma je, da zagovarja rasistična Južna Afrika svojo nekrščansko politiko apatheida, nasilnega ločevanja ras, zatiranja črnske večine in teptanje človeškega dostojanstva s Svetim pismom. Prav tako cinični pa so tisti belci, ki pomilujejo belo manjšino v Rodeziji in Južni Afriki, ker da je tako hudo ogrožena od črncev. Kdor je sejal sovraštvo in poniževanje, ne sme pričakovati tako meni nič tebi nič sadu ljubezni in spoštovanja.

Pravijo, da je bil srednji vek mračen, nazadnjaški. Dvajseto stoletje, stoletje tehničnega napredka in materialne dobrine za majhen del človeštva, je hkrati stoletje najhujšega zatiranja in najbolj ostudnih izrodkov poblaznelega človeškega duha in rasizma, tudi zaradi tehničnega napredka.

O asiškem beraču pričajo, da je ukrotil volka, z ljubeznijo, ne z nasiljem. Pravijo, da se je lahko pogovarjal z naravo, z rastlinjem, živalmi. Zares, od njega bi se lahko naučili veliko ljubezni, v uničevalnosti smo že zelo napredovali. Morda je v tem naša „naprednost"?

Jože Wakounig

Dunajske meditacije

(Nadaljevanje s 3. strani)

slili, da je zob kakega divjega merjasca. ERRARE HUMANUM EST!

In zlato zobno krtačo matere Marije Terezije. Špasno. Škoda, da nam niso pokazali še kak njen korzet. Pri njenem obsegu in njeni teži. Prosim vas lepo.. Kakšna senzacija bi to bila za vnete turiste tega sveta! Kakšen sightseaing!

Nekega večera smo si ogledali celo opereto „Madam Pompadour". Bila je tako zelo kulturna, da se je marsikateri od nas, po odmoru, odtihotapil raje na onstran ulice. Naši vrli, cenjeni spremljevalci pa so si gotovo mislili: Fantje, fantje, kdaj se boste končno razvili... kultivirali...

Mračna, pusta Štefanova stolnica iz 12. stoletja. Zgrajena v višino, siva, stoga, v nebo vpijoča, kakor kakšen babilonski stolp, ki bi se rad odluščil od tal in se vzdignil v sama nebesa.

Prav gotovo nismo videli samo ostanke avstro-ogrske monarhije. Občudovali smo tudi zelo moderne arhitekture: Središče OZN, Donavski stolp, stadion v obliki amfiteatra, Mestno halo...

Zanimive in pametne so se mi zdele schönbrunnske opice. Sicer reve malo smrdijo, vlada gotovo nima denarja za kopalnice. Inteligentne so pa zato, ker molčijo nad avstrijsko vladno ošabnostjo. In njihovi zadki so še zmeraj bolj rdeči, kakor srce in možgani avstrijske SPÖ.

No, „Wien sollte man lieben... an der schönen blauen Donau...", ki je od samega blata in odplak že siva.

Štiri dni smo gledali Dunaj kot kulturno, politično središče Avstrije. Gledali smo ga kot mesto z znamenitimi preostanki minulih dob.

V četrtek nas je vodil naš domači, koroški profesor, prijazni Pavle Zdovc. Razlagal nam je delovanje prvega čebelarja Janše, pripovedoval tudi o Jerneju Kopitarju, Franu Miklošiču, Jožefu Štefanu... Potem nam je pokazal Klinkovströmov zavod in Ottakring, kjer je skoraj deset let živel Ivan Cankar. Zanimivi sta arhitektonski stvaritvi Jožeta Plečnika: Zacherlhaus in cerkev sv. Duha.

Zvečer smo si ogledali „najlepši dunajski hotel" Korotan, patra Ivana Tomažiča, kjer so nas odlično pogostili... Seveda v klubu slovenskih študentov nismo bili deležni takšne krščanske ljubezni. Kako pa? Ti imajo samo ozko, stisnjeno, temačno pritličje, čeprav živijo v ulici „Luninega sija". Ali pa se morda lepše reče „soja"?!

J. Tschertou

šport - šport - šport - šport

SAK I — ANNABICHL I 0:0

Vsak si je na tihem obetal zmago SAK po dobri formi, ki jo je pokazal prejšnjo nedeljo v Metlovi. Tudi tokrat so odigrali naši nogometaši najbrž eno svojih najboljših tekem, le da uspeha ni bilo. Seveda je treba upoštevati, da je bilo igrišče po močnem dežju v izredno slabem stanju. Na mestu kot vedno je bil spet vratar SAK **Tone Beton,** brez katerega bi najbrž slabo izgledalo. Tudi obramba ni naredila nobene napake. V napadu se ni izkazalo posebno ugodno to, da so napadali v 2. polovici kar 4 igralci. F. Waldhauser in Hobel sta si bila v sredini napoti, M. Pandlu pa očitno levo krilo ne leži. H. Wieser je igral tokrat že bolj borbeno kot proti Metlovi, še vedno pa je opaziti, da ne da vsega od sebe. Dobro je opravil svojo nalogo Zablatnik, saj je uspešno kril najmočnejšega nasprotnika Schierhuberja, ter poleg tega doprinesel k nevarnim položajem pred Annabichlovimi vrati.

SAK II — ANNABICHL II 5:6 (3:1)

Moštvo SAK je nastopilo s samimi juniorji, povprečno starostjo 17 let. Da so mladi igralci še premalo močni je prišlo do izraza predvsem v drugem polčasu, ko se je telesno močnemu nasprotniku posrečilo izenačiti in celo povesti. Gole za SAK II sta dala: M. Velik in J. Polanšek (4). Polanšek je vpoklican tudi v koroško reprezentanco juniorjev. Želimo mu veliko uspeha.

MLADINCI SAK — ŠT. VID 0:3

Pričakovani podvig mladincev SAK je bil še prezgoden. Moštvo še nima ustaljene forme. Omeniti pa je tudi treba, da je bil sodnik tokrat neobjektiven, saj ni dal za SAK čisto jasne enajstmetrovke, prav tako prostega strela, na šestnajstmetrovki. To pa sta 100 odstotni možnosti za zelo talentiranega mladinca M. Velika, ki je letos redni član koroške mladinske reprezentance.

SELE — KRIVA VRBA 0:0

Da Selani še niso docela prebavili poraza proti Šmarjeti, priča igra proti Krivi Vrbi. Proti temu moštvu so dosegli samo remi. Vzroke je treba iskati v pogojih, pod katerimi so morali nastopiti. Manjkala sta jim Cvetko Starovasnik in Stanko Olip. Starovasnik se je poročil (selsko moštvo mu po tej poti čestita!), Stanko Olip pa je bil zadržan zaradi študijskih obveznosti. Drugi vzrok pa je bil brez dvoma težak teren, ki ni dopuščal regularne igre. Tako je občtalo nešteto žog, ki so obetale lepe poteze v vodi, še preden so dosegle svoj cilj. Dve žogi Selanov pa sta ostali v blatu nekaj centimetrov pred nasprotnikovo črto gola. Navdušenim gledalcem so obtičali kriki v grlu. Vsako moštvo je dalo po en gol, ki pa ju sodnik Eigner ni priznal. Kljub neodločeni tekmi, so Selani ostali na vrhu lestvice. To pa najbrž samo do naslednje nedelje. Imajo namreč prosto, ker bi morali igrati proti moštvu iz Št. Janža, ki pa je pred nekaj tedni nehalo igrati za prvenstvo.

Z nekoliko sreče Selani še lahko postanejo jesenski prvak.

Pohvaliti je treba selske mladince. Moštvo iz Krive Vrbe so premagali s 3:1. Čeprav so imeli opravka z istimi težavami kot selsko prvo moštvo, so razmeroma lahko premagali nasprotnika. Gole Selanov so dosegli Fridi Mak (2) in Walter Roblek. Prihodnjo nedeljo igrajo selski mladinci proti Kozdanjam.

Lestvica 1. E razreda:

1. Sele	9	6	1	2	21:9	13
2. Gospa Sveta	8	5	2	1	23:9	12
3. Bistrica v Rožu	8	5	0	3	21:10	10
4. HSV Celovec	8	3	3	2	12:9	9
5. Šmarjeta	9	4	1	4	9:9	9
6. Kriva Vrba	8	3	2	3	10:9	8
7. Trdnja vas	8	3	2	3	10:9	8
8. Škofji dvor	8	2	3	3	11:14	7
9. Galicija	8	3	0	5	7:17	6
10. Teholce	8	1	2	5	5:13	4
11. Pokrče	8	1	2	5	6:17	4

Zveza koroških partizanov in jugoslovanski generalni konzulat sporočata, da bo v petek, dne 29. oktobra 1976, polaganje vencev na grobišča padlih partizanov.

Osrednja proslava bo ob 16. uri na pokopališču v Št. Jakobu v Rožu, kjer bo nastopil tudi mešani pevski zbor „Rož" pod vodstvom Lajka Milisavljeviča.

Naše rojake naprošamo, da poskrbijo, da bodo grobovi padlih partizanov dostojno očiščeni!

PRIREDITVE

PEVSKI KONCERT V SPOMIN HERMANU VELIKU

Prireditelj: SPD „Košuta" v Selah
Kraj: farna dvorana v Selah
Čas: nedelja, 31. X. 1976, ob 13.30
Gostuje: Slovenski oktet

FILM: „KAPLAN MARTIN ČEDERMAC"

Prireditelja: Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem
Kraj: farna dvorana v Št. Jakobu
Čas: petek, 22. X. 1976, ob 19.30
Predvajalec filma: Slovenska prosvetna zveza

PEVSKI KONCERT

Prireditelj: Slovenska prosvetna zveza v Celovcu
Kraj: farna dvorana v Škocijanu
Čas: nedelja, 31. X. 1976, ob 19.30
Gostuje: Slovenski oktet
Pred koncertom bo ob 17. uri na domu Valentina Hartmana v Klopinju odkritje lesene plastike „Rej pod lipo", ki jo je Slovenski oktet ob svoji 25-letnici poklonil našemu zaslužnemu zborovodju.

OBVESTILO

Maturantje Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu, letnika 1966, se srečamo 25. oktobra 1976, ob 18.00 v gostilni Ogris (Miklavž) v Bilčovsu.

MOHORJEVI DOMOVI IN DOM V TINJAH

prosijo tudi letos za zbirko krompirja, sadja, zelja, korenja itd.

ŠPITAL OB DRAVI:

Zupnikovo stanovanje v nevarnosti

V Špitalu ob Dravi živi že dolgo let tolerantna slovenska skupina. Da pa kljub toleranci nekaj ni v redu, se je zvedelo, ko je na javni občinski seji občinski svetovalec, član FPÖ spraševal, kako to, da se stanovanje umrlega gospoda župnika Miklavčiča še ni izpraznilo? Ob isti priliki je izjavil g. Pirker, član SPÖ, ki je referent za stanovanja, da je bil glede tega že pri deželnem glavarju g. Wagnerju, kateri pa mu je svetoval, naj se s to zadevo počaka do novembra. Še prej pa je bil na zahtevo g. Pirkerja sklican očji cerkveni svet.

Po smrti g. Miklavčiča in njegove kuharice je za župnikovo stanovanje zaprosil nacionalni delegat slovenskih vernikov v Avstriji g. Ciril Lavrič, kateremu je bilo stanovanje tudi dodeljeno od občine. 13. januarja so mu sporočili, naj začne s plačevanjem stanovanja. To je tudi takoj uredil in plačal stanovanje na svoje ime prvo za tri mesece nato pa še za nadaljne tri mesece. 1. 4. 1976 pa mu je bilo od občine sporočeno, da mora najkasneje do 5. aprila stanovanje izprazniti. 2. aprila se je pritožil na ministrstvo, češ da izpraznitev stanovanja pomeni smrt za slovensko versko skupino. V slovenski verski skupini je veliko starejših vernikov, ki jim je pozimi kapela predaleč in je bila med tednom maša v župnikovi sobi, to se pravi v stanovanju pok. g. Miklavčiča. Tu je ves slovenski cerkveni arhiv od leta 1945 dalje.

Iz verskega problema, še bolj jasno definirano, iz bornih dveh sob in kuhinje, ki služijo Slovencem za župnišče in istočasno za kapelo v zimskem času, hoče občina imeti slovenski politični problem tudi v Špitalu. Kljub prošnji, poslani na ministrstvo, podprti z 88 podpisi, dopisi, poslanimi na dr. Kirchschlägerja, ter zveznega kancelerja, so vsi naleteli na gluha ušesa in nerazumevanje naše verske skupine.

14. novembra se ne bomo zapisali za Slovence!

Izbrali bomo eno izmed naslednjih možnosti:

- **ZAPISALI BOMO DRUG JEZIK**
- **ODDALI PRAZNO GLASOVNICO ALI PRAZNO KUVERTO**
- **ALI PA BOMO SPLOH OSTALI DOMA**